

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

Evidenčné číslo: 102006/I/2019/36086129769347076

**Obchodné tajomstvo – ekonomické a právne
aspekty**

Diplomová práca

2019

Bc. Tomáš Lešták

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

**Obchodné tajomstvo – ekonomické a právne
aspekty**

Diplomová práca

Študijný program: Marketingový a obchodný manažment

Študijný odbor: Obchod a marketing

Školiace pracovisko: Katedra obchodného práva

Vedúci záverečnej práce: JUDr. Mgr. Marián Kropaj, PhD.

Bratislava 2019

Bc. Tomáš Lešták

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....
Bc. Tomáš Lešták

Pod'akovanie

Chcel by som sa touto cestou poďakovať pánovi školiteľovi JUDr. Mgr. Mariánovi Kropajovi, PhD. za jeho pripomienky, odbornú pomoc a metodické postupy pri písaní záverečnej práce.

Abstrakt

LEŠTÁK, Tomáš: Obchodné tajomstvo - ekonomické a právne aspekty.- Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; Katedra marketingu. - JUDr. Mgr. Marián Kropaj, PhD.- Bratislava: OF EU, s. 55

Cieľom záverečnej práce je analyzovanie pojmu obchodné tajomstvo a právne prostriedky ochrany obchodného tajomstva v slovenskej legislatíve. V práci definujeme a porovnávame prístup k ochrane obchodného tajomstva aj v českej legislatíve.

Diplomová práca je rozdelená do štyroch kapitol:

1. kapitola je sústredená na definovanie pojmu obchodné tajomstvo. Opisujeme v nej znaky obchodného tajomstva, ktoré sú podľa zákona rozpracované. Analyzujeme postavenie obchodného tajomstva voči ostatným inštitútom (know-how, dôverné informácie, franchising a pod.)

2. kapitola je sústredená na určenie hlavného cieľa diplomovej práce a takisto čiastkových cieľov pomocou ktorých chceme dosiahnuť hlavný.

3. kapitola je sústredená na opisovanie všetkých metód pomocou ktorých tvoríme obsah diplomovej práce.

4. kapitola je sústredená na praktickú časť diplomovej práce. Charakterizujeme v nej právne prostriedky, pomocou ktorých môžu podnikatelia chrániť svoje obchodné tajomstvo a tak isto opisujeme dopad na podniky týkajúci sa zmeny v obchodnom zákonníku (Smernica Európskej únie). Tak isto v praktickej časti opisujeme legislatívu v Českej republike týkajúcu sa skúmanej problematiky.

Výsledkom diplomovej práce je záver, že právna úprava obchodného tajomstva a jeho ochranných prostriedkov je v zákonoch jasne zadefinovaná. Porušenie obchodného tajomstva je ošetrené a smernica taktiež dopomohla k jednoduchšej vymáhateľnosti práva.

Kľúčové slová: obchodné tajomstvo, know-how, právne prostriedky, nekalá súťaž, dôverné informácie

Abstract

LEŠTÁK, Tomáš: Business secret - economic and legal aspects. - University of Economics in Bratislava. Faculty of Business Administration; Department of Marketing. -JUDr. Mgr. Marián Kropaj,PhD., Bratislava: OF EU, p. 55

The aim of the final thesis is to analyze the concept of business secret and legal means of protection of business secret in Slovak legislation. In our thesis we define and compare the approach to the protection of business secret in the Czech legislation.

The thesis is divided into four chapters:

Chapter 1 focuses on defining the concept of business secret, describing the features of trade secrets that are being elaborated by law. We analyze the position of business secret to other institutions (know-how, confidential information, franchising, etc.)

Chapter 2 is focused on determining the main goal of the thesis and also the sub-goals by which we want to achieve the main goal.

Chapter 3 focuses on describing all the methods by which we create the content of the thesis.

Chapter 4 focuses on the practical part of the thesis. It describes the legal means by which entrepreneurs can protect their business secrets and also describe the impact on businesses of changing the Commercial Code (European Union Directive). Also in the practical part, we describe the legislation in the Czech Republic on the issue under consideration.

The result of the thesis is the conclusion that the legal regulation of trade secrets and its protective equipment is clearly defined in the law. The violation of business secrets is treated and the directive has also helped to enforce the law more easily.

Keywords: business secret, know-how, legal means, unfair competition, confidential information

Obsah

Úvod	9	
1	Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	11
1.1	História	11
1.2	Novelizácia obchodného zákonníka	13
1.3	Charakteristika obchodného tajomstva ako pojmu	15
1.4	Vznik a zánik obchodného tajomstva	17
1.5	Obchodné tajomstvo a know-how	18
1.6	Dohoda o mlčanlivosti (NDA)	19
1.7	Obchodné tajomstvo a dôverné informácie	20
1.8	Obchodné tajomstvo a franchising	21
1.9	Obchodné tajomstvo v pracovnoprávnom procese	22
1.10	Tajomstvo ako súčasť právnych predpisov	25
1.10.1	Štátne tajomstvo	25
1.10.2	Bankové tajomstvo	26
1.10.3	Daňové tajomstvo	27
1.10.4	Listové tajomstvo	28
1.11	Nakladanie s obchodným tajomstvom	29
2	Cieľ práce	31
3	Metodika práce a metódy skúmania	32
4	Výsledky práce	33
4.1	Ochrana obchodného tajomstva	33
4.1.1	Mimosúdne prostriedky ochrany obchodného tajomstva	34
4.1.2	Predzmluvné prostriedky	34
4.1.3	Zmluvné prostriedky	35
4.1.4	Mimozmluvné prostriedky	36
4.2	Právne prostriedky ochrany obchodného tajomstva	37
4.2.1	Všeobecné právne prostriedky	38
	Satisfakčná žaloba	39
4.3	Osobitné právne prostriedky	40
4.4	Komparácia obchodného tajomstva v Českej republike	44
4.4.1	Charakterizovanie pojmu obchodné tajomstvo	45
4.4.2	Vzťah medzi obchodným tajomstvom a know-how a dôvernými informáciami	45

4.4.3	Vznik a zánik obchodného tajomstva	45
4.4.4	Znaky obchodného tajomstva	46
4.4.5	Ochrana obchodného tajomstva v Českej republike	47
4.4.6	Vplyv smernice Európskej únie na českú legislatívu	48
4.5	Diskusia	49
Záver	51	
Zoznam použitej literatúry		53

Úvod

To aby podnikateľ mohol byť úspešný záleží od množstva faktorov. S určitosťou môžeme tvrdiť, že jedným z kľúčových faktorov úspechu podnikateľa je prístup k informáciám, ku ktorým sa jeho konkurencia alebo širšia verejnosť nemôže dostať. V dnešnej dobe je veľmi dôležité odlíšiť sa od konkurencie a získať akékoľvek výhody. Niektorým sa to darí už počas veľmi dlhej doby. Ako príklad si môžeme spomenúť receptúru Coca-coly, ktorá je tajomstvom už viac ako 100 rokov a majiteľom a vrcholovému manažmentu sa toto tajomstvo darí udržať veľmi dlho. Ďalším príkladom sú aj tajné receptúry spoločnosti KFC, o ktorých vedia len dvaja ľudia na svete.

Môžeme povedať, že obchodné tajomstvo sa vyvíja už od doby, kedy vznikli prvé náznaky obchodu. Ľudia sa časom snažili využívať svoje vedomosti a schopnosti, špecializovali sa na jednotlivé činnosti. Výsledkom tejto snahy bolo získať lepšie postavenie v spoločnosti a dosahovať zisky v akejkolvek forme. Na druhej strane si však ľudia museli strážiť svoje postupy, znalosti a vedomosti, ktoré nadobudli pred ostatnými. Dôvodov bolo viac ale najväčší spočíval v tom, aby neboli zneužitú informácie proti nim a mohli tak naďalej využívať svoju konkurenčnú výhodu. Ak by sme to mohli preniesť do dnešnej doby už v minulosti sa jednalo o akési obchodné tajomstvo. Postupne sa formovali aj obchodno-právne prostriedky akými si dokázali svoje obchodné tajomstvo ochraňovať. Pod tento pojem spadali rôzne postupy, know-how či dôverné informácie, ktoré boli hlavným pilierom odlišenia sa od konkurencie.

Hlavným znakom existencie obchodného tajomstva je teda utajenosť pred laickou ale aj odbornou verejnosťou. Avšak je to len jeden zo znakov existencie obchodného tajomstva. O jeho skutočnej existencii sa osoby častokrát dozvedia až v okamihu, kedy prebieha súdny spor o porušení obchodného tajomstva. Z tohto dôvodu som sa snažil vymedziť všetky náležitosti, ktoré musia byť splnené aby sme mohli hovoriť o obchodnom tajomstve.

Túto prácu som si zvolil najmä kvôli aktuálnosti, ale aj z dôvodu, aby sme mohli poukázať na práva, ktoré podnikatelia majú pri ochrane svojho obchodného tajomstva. Téma sa z veľkej väčšiny sústreďuje na teoretické vymedzenie právnických výrazov a hlavné čerpanie zdrojov bolo najmä zo zákonov. Avšak orientáciu v obchodnom práve a v

samotných zákonoch pokladám za veľmi dôležitú a nápomocnú. Ved' každý správny ekonóm musí poznať aj svoje práva a možnosti ochrany.

Moja diplomová práca sa taktiež zameriava na ostatnú novelizáciu v tejto oblasti. Obchodné tajomstvo a jeho právna ochrana bola súčasťou novej európskej smernici, ktorú museli prijať všetky členské štáty. Vznikli tak nové prostriedky ochrany a aj nové pojmy, ktoré sa začlenili do našich právnych úprav.

V teoretickej časti si rozoberieme historický vývoj obchodného tajomstva, vytýčime si základné pojmy a všetky inštitúty, ktoré majú súvis s obchodným tajomstvom. Spomenieme si pojmy ako know-how, dôverné informácie, zmluva o mlčanlivosti či franchising.

Tak isto sa pozrieme aj na iné typy tajomstiev využívané v praxi a ich právnu úpravu. Významnou časťou teoretickej časti je novelizácia zákona a zavedenie nových pojmov do praxi. Túto smernicu č. 943/2016 pokladám za veľmi prospešnú pre spoločnosť a pre samotných podnikateľov. Najmä z dôvodu lepšej vymožiteľnosti práv a taktiež k flexibilnejšiemu riešeniu sporov.

Praktická časť je zložená z právnych prostriedkov, pomocou ktorých sa podnikatelia snažia ochrániť svoje obchodné tajomstvo. Do tejto práce sme zakomponovali podrobný popis toho, ako sa môže poškodený majiteľ obchodného tajomstva brániť pred zneužitím alebo prezradením. Tak isto opisujeme ako sa môžu podnikatelia preventívne brániť a akými typmi zmlúv či prostriedkov. Dôležitou časťou je aj komparácia Českej a Slovenskej legislatívy v súvislosti s obchodným tajomstvom. Ak by sme mali zhrnúť túto časť mojej diplomovej práce tak sa dozvieme, že naša a česká legislatíva sa líši minimálne. Vyplýva to z historického faktu, ktorí pramení v spoločných československých zákonoch.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Každý podnikateľ si kladie otázku, akým spôsobom bude chrániť svoj podnik, svoje investície a všetky vstupy, ktoré vkladá do svojho podnikania. Ochrana obchodného tajomstva sa stala dôležitým nástrojom podnikateľov, ktorý je nevyhnutný k tvorbe konkurencieschopného prostredia.

1.1 História

Už odpradáva sa ľudia, spravidla výrobcovia, snažili chrániť tajomstvo procesu výroby, či technológiu pred inými, za účelom zachovania jedinečnosti, ale aj z ekonomického hľadiska. Výrobca by tým totiž mohol prísť o cenných zákazníkov, ktorí mu prinášali požadovaný zisk.

Prvá úprava odcudzenia tajomstva a náhrady škody sa objavuje v Obecnom občianskom zákonníku rakúskom č. 946/1811 r.z., ktorý bol vydaný cisárskym nariadením. § 1323 stanovuje náhradu škody, ktorá vznikla odcudzením tajomstva takto: „*Aby byla nahrazena způsobená škoda, musí býti vše uvedeno v předešlý stav, nebo, není-li to možno, nahrazena odhadní cena. Týká-li se náhrada jen utrpěné škody, nazývá se vlastně odškodněním; pokud však se vztahuje také na ušlý zisk a na shlazení způsobené urážky, nazývá se plným zadostičiněním.*”¹

V roku 1859, keď bolo Slovensko súčasťou Habsburskej monarchie, bol Františkom Jozefom I. vydaný Cisársky patent, č. 227/1859 r.z., ktorý upravoval živnosti a vydával živnostenské predpisy platné pre celé územie ríše. Bol to zároveň prvý predpis, ktorý akokoľvek upravoval obchodné tajomstvo na našom území.²

V Československej republike bol v roku 1927 prijatý zákon č. 111/1927 Zb. proti nekalej súťaži. Došlo tak k rozvinutiu tohto inštitútu a úprave ochrany obchodného

¹Obecný zákoník občanský č. 946/1811 ř.z. Dostupné na internete: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjygeyv6ojugyxhazrrgm3teljq> (Použité dňa: 23.3.2019)

²Cisársky patent č. 227/1859 ř.z. Dostupné na internete: <https://www.praha1.cz/cps/media/ASE14.pdf> (Použité dňa 23.3.2019)

tajomstva. Tento zákon predstavoval prvú kodifikovanú úpravu obchodného tajomstva na našom území. V § 13 jeho úprava predstavovala osobitnú skutkovú podstatu.

Toto ustanovenie uzákonilo negatívnu žalobu, ale pri zlom úmysle aj náhradu škody. Žalovaným mohol byť učeň, zamestnanec, osoba poverená k výkonu verejnej moci, ale aj osoba, ktorá tajomstvo vyzradila.³

Jozef Vozár vo svojej práci *Právo proti nekalej súťaži* píše: „*Poškodený súťažiteľ, či v niektorých prípadoch aj každý súťažiteľ, alebo korporácia povolaná podľa stanov chrániť hospodárske záujmy súťažiteľov sa mohli dovolávať ochrany prostredníctvom zdržovacej žaloby a odstraňovacej žaloby (žaloba o odstránenie závadného stavu). Poškodený súťažiteľ sa mohol dovolávať aj náhrady škody prostredníctvom žaloby na náhradu škody. Zároveň bolo v zmysle ZPNS možné žiadať aj poskytnutie primeraného odškodného (zadosťučinenia) za utrpené príkorie; ZPNS pripúšťal aj možnosť, aby súd priznal v spore úspešnej strane právo uverejniť právoplatný rozsudok vo veciach nekalej súťaže na náklady strany, ktorá v spore neuspela.*”⁴

Zákon proti nekalej súťaži platil až do 31. decembra 1950, kedy bol zrušený zákonom č. 141/1950 Zb., občianskeho zákonníka. Od tejto doby sa už nepoužíva pojem obchodné tajomstvo, ale pracuje sa s pojmom hospodárske tajomstvo. Definícia hospodárskeho tajomstva bola neskôr obsiahnutá aj v zákone č. 140/1961 Zb., trestného zákona ako „... všetko, čo je dôležité pre hospodársku činnosť a vo všeobecnom záujme má zostať utajené pred nepovolanou osobou.”⁵

Určité skutočnosti boli utajované v záujme štátu a socialistického režimu. Nejednalo sa preto o obchodné tajomstvo v dnešnom slova zmysle.

Jeho ochrana bola prenechaná hlavne normám trestného práva ako hovorí § 149 už spomínaného zákona. „*Kto konaním, ktoré je v rozpore s predpismi upravujúcimi súťaž v hospodárskom styku alebo so zvyklosťami súťaže, vážne ohrozí chod alebo rozvoj podniku*

³SKÁLA, K.: *Nekalá soutěž : Její podstata a stíhání podle zákona ze dne 15. července 1927, č. 111 Sb. Z. A N. Praha : Praetor, 1927.*

⁴VOZÁR, J.: *Právo proti nekalej súťaži*. Bratislava : Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2013. s. 18. ISBN 978-80-2241-272-8

⁵Zákon č. 140/1961 Zb., trestný zákon, v znení neskorších predpisov, § 89 odsek 11

súťažiteľa, potresce sa odňatím slobody až na jeden rok alebo nápravným opatrením alebo peňažným trestom.”⁶

Právna úprava hospodárskeho tajomstva bola zrušená a nahradená novou úpravou už obchodného tajomstva v roku 1991 zákonom č. 513/1991 Zb., § 17.⁷

1.2 Novelizácia obchodného zákonníka

V poslednom štvrtroku 2017 bola prijatá novela Obchodného zákonníka, ktorá upravuje a dopĺňa právnú úpravu obchodného tajomstva.

Subjekt obchodného tajomstva, doteraz označovaný ako podnikateľ, sa nahradzuje termínom majiteľ obchodného tajomstva. Doterajšie vymedzenie obchodného tajomstva v § 17 sa rozšírilo o nové odseky. Pojem majiteľ obchodného zákona sa v rozšírenom § 17 definuje ako: *„Fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá oprávnene nakladá s obchodným tajomstvom, ktoré sa vzťahuje na podnik prevádzkovaný touto osobou pri výkone podnikania.*”⁸ Odkazuje sa teda na podnikanie ako výkon sústavnej činnosti vykonávanej samostatne podnikateľom, vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť hovorí Škrinár.

Novela Obchodného zákonníka definuje aj subjekt, ktorý porušuje obchodné tajomstvo. *„Rušiteľ obchodného tajomstva je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá porušuje alebo ohrozuje obchodné tajomstvo.*”⁹

Z hľadiska predmetu ochrany sa definuje aj tovar porušujúci právo k obchodnému tajomstvu, ktorým rušiteľ obchodného tajomstva získal prospech, a to nasledovne: *„Tovar porušujúci právo k obchodnému tajomstvu je tovar, ktorého návrh, vlastnosti, fungovanie, výrobný proces alebo uvedenie na trh má podstatné výhody z obchodného tajomstva, ktoré bolo porušené.*”¹⁰

⁶Zákon č. 140/1961 Zb., trestný zákon, v znení neskorších predpisov, § 149

⁷VOZÁR, J.: *Právo proti nekalej súťaži*. Bratislava : Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2013. s. 28. ISBN 978-80-2241-272-8

⁸Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 17 odsek 2

⁹Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 17 odsek 3

¹⁰Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 17 odsek 4

Dôležitou zmenou prešla aj ochrana obchodného tajomstva, ktorá bola zakotvená v § 51 Obchodného zákonníka v rámci ustanovení upravujúcich porušenie obchodného tajomstva. Porušenie obchodného tajomstva je definované v odseku 1.¹¹ „*Porušením obchodného tajomstva je konanie rušiteľa obchodného tajomstva spočívajúce v neoprávnenom získaní, využití alebo sprístupnení obchodného tajomstva.*”¹²

Zákon pojednáva aj o neoprávnenom získaní obchodného tajomstva. „*Neoprávneným získaním obchodného tajomstva je získanie obchodného tajomstva bez súhlasu jeho majiteľa konaním, ktoré je v rozpore so zásadou poctivého obchodného styku, ktoré spočíva v neoprávnenom prístupe k dokumentom, predmetom, materiálom, látkam alebo elektronickým súborom alebo ich častiam, s ktorými oprávnené nakladá majiteľ obchodného tajomstva a ktoré obsahujú obchodné tajomstvo, alebo z ktorých možno obchodné tajomstvo odvodiť, ako aj ich privlastnenie alebo kopírovanie.*”¹³

Na druhej strane, neoprávneným využitím alebo neoprávneným sprístupnením obchodného tajomstva je „*využitie alebo sprístupnenie obchodného tajomstva bez súhlasu majiteľa obchodného tajomstva tým, kto*

- a) *získal obchodné tajomstvo neoprávnené,*
- b) *porušuje dohodu o zachovaní dôvernosti alebo inú povinnosť týkajúcu sa nesprístupnenia obchodného tajomstva,*
- c) *porušuje zmluvnú alebo inú povinnosť týkajúcu sa obmedzenia využitia obchodného tajomstva.*”¹⁴

Za neoprávnené získanie obchodného tajomstva sa považuje aj „*konanie osoby, ak v čase získania, využitia alebo sprístupnenia obchodného tajomstva vedela alebo za daných okolností mala vedieť, že obchodné tajomstvo sa získalo priamo alebo nepriamo od osoby, ktorá obchodné tajomstvo neoprávnené využívala alebo neoprávnené sprístupňovala.*”¹⁵

¹¹ŠKRINÁR, A.: *Novela Obchodného zákonníka od 8.11.2017 a 1.1.2018*. Dostupné na internete: https://www.vdu.sk/33/novela-obchodneho-zakonnika-od-8-11-2017-a-1-1-2018-uniqueiduchxzASYZNBZPKsWr5xNIHBPxK_ntMY5fDdWQbjTgJE/?fbclid=IwAR0-75mAD0q1JJ9SrI12qAKxl82EevHn1S89r6UxohCKLGTc1dCm80Q45bE (Použitie dňa 25.3.2019)

¹²Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 51 odsek 1

¹³Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 51 odsek 2

¹⁴Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 51 odsek 3

¹⁵Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 51 odsek 4

alebo aj „výroba, ponúkanie alebo uvádzanie tovaru porušujúceho právo k obchodnému tajomstvu na trh alebo dovoz, vývoz alebo skladovanie tovaru porušujúceho právo k obchodnému tajomstvu na účel jeho uvedenia na trh, ak osoba, ktorá takéto aktivity vykonávala, vedela alebo za daných okolností mala vedieť, že obchodné tajomstvo sa využívalo neoprávnene.“¹⁶

Naopak získanie obchodného tajomstva nepovažujeme za neoprávnené ak k nemu došlo:

- a) „nezávislým objavom alebo vytvorením,
- b) pozorovaním, skúmaním, demontážou alebo testovaním výrobku alebo predmetu, ktorý bol prístupný verejnosti alebo ktorý oprávnené vlastní osoba, ktorá informácie získala a na ktorú sa nevzťahuje právna povinnosť obmedziť získanie obchodného tajomstva,
- c) výkonom práva zamestnancov alebo zástupcov zamestnancov na informácie podľa slovenského právneho poriadku a práva Európskej únie, alebo
- d) iným spôsobom, ktorý je v súlade so zásadou poctivého obchodného styku a súčasne nezasahuje do práv tretích osôb.“¹⁷

1.3 Charakteristika obchodného tajomstva ako pojmu

Právny poriadok na Slovensku pozná definíciu obchodného tajomstva, ktorá je zakotvená v § 17 Obchodného zákonníka a znie nasledovne: „*Obchodné tajomstvo tvoria všetky skutočnosti obchodnej, výrobnjej alebo technickej povahy súvisiace s podnikom, ktoré majú skutočnú alebo aspoň potenciálnu materiálnu alebo nemateriálnu hodnotu, nie sú v príslušných obchodných kruhoch bežne dostupné, majú byť podľa vôle majiteľa obchodného tajomstva utajené a majiteľ obchodného tajomstva zodpovedajúcim spôsobom ich utajenie zabezpečuje.*“¹⁸

¹⁶Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 51 odsek 5

¹⁷Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 51 odsek 6

¹⁸Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, §17 odsek 1

Z nasledovného ustanovenia vyplýva, že obchodné tajomstvo patrí podnikateľovi, patrí k podniku ako nehmotný statok a je jeho nedeliteľnou súčasťou. Podľa viacerých autorov okrem samotného hmotného majetku je dôležitou súčasťou podniku aj jeho nehmotný majetok. Chápeme pod nimi myšlienky, know-how, nápady, pomocou ktorých chceme dosiahnuť zisk. Práve nápad čini samotného podnikateľa a podnik výnimočným a úspešným. Naopak v mnohých prípadoch je opak pravdou, kedy za úspechom spoločnosti stojí snaha podnikateľa a samotné hmotné statky.

Medzi skutočnosťami obchodnej povahy môžeme zaradiť rôzne metódy a postupy nápomocné pri získavaní alebo zachovávaní zákazníkov, postupy pri tvorbe marketingových kampaní, či postupy pri tvorbe cenových kalkulácií. Do kategórie skutočností výrobné povahy patria údaje týkajúce sa výrobného procesu. Môžeme sem zahrnúť postupy inovácie výroby, automatizácie výroby a vyčísl'ovania noriem prirodzených úbytkov. Skutočnosťami technickej povahy môžu byť zlepšovacie návrhy, technické výkresy, návody na použitie alebo predlohy.¹⁹

Treba podotknúť, že samotná vôľa podnikateľa utajiť skutočnosť nestačí na to, aby táto skutočnosť bola braná ako obchodné tajomstvo. Podnikateľ musí splniť všetky podmienky spomenuté v §17 Obchodného zákonníka.

Ďalším pojmovým znakom obchodného tajomstva je fakt, že skutočnosti nie sú verejne dostupné. V praxi to znamená, že všetky skutočnosti by mali byť prístupné len úzkemu okruhu ľudí, ktorí so samotným obchodným tajomstvom narábajú. Tieto informácie nie sú prístupné ľuďom, ktorí by mohli dané informácie zneužiť vo svoj prospech alebo by mohli tvoriť konkurenciu. Ako je uvedené v základoch práva pre ekonómov: „*Faktor bežnej dostupnosti informácií treba chápať v tom zmysle, keď sa osoby s informáciami môžu oboznámiť v odbornej literatúre, v tlači, reklame a pod.*“²⁰

¹⁹VOJČÍK, P., MIŠČÍKOVÁ R.: *Základy práva duševného vlastníctva*. Košice : TYPOPRESS, 2004. s. 298. ISBN 80-89089-22-4

²⁰KROPAJ, M., HOLUB, D., VETERNÍKOVÁ, M. a kol.: *Základy práva duševného vlastníctva pre ekonómov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017. s. 188-190. ISBN 978-80-8168-706-8

Ďalšou požiadavkou na to aby sa jednalo o obchodné tajomstvo je aj nutnosť aby skutočnosti boli podľa vôle podniku diskkrétne a utajené. Chápeme pod tým zámer utajiť všetky skutočnosti rôznymi spôsobmi. Poznáme formálne postupy (smernice a nariadenia na pracovisku), ústne postupy (poučenia), nepriame postupy (obmedzenie prístupu ku konkrétnym zdrojom informácií).

Dostupnosť pojmu obchodné tajomstvo je nutné vykladať do detailov: „*Obchodný zákonník nevyjadruje presnú požiadavku, aby dané skutočnosti neboli známe vôbec nikomu okrem podnikateľa. Postačuje, aby neboli bežne dostupné alebo verejne známe.*“

Skutočnosti, pre ktoré podnikateľ vyžaduje ochranu podľa Obchodného zákonníka musia mať hodnotu, ktorá je objektívne zistiteľná, avšak nie vždy musí byť vyjadrená v peniazoch.

Hodnota by mala taktiež ovplyvňovať pozíciu podnikateľa, ktorý prevádzkuje podnik. V praxi to znamená, že by mala mať konkurenčný a najmä hospodársky význam. Avšak uvedenú hodnotu nadobudne skutočnosť až vtedy, ak by sa prípadné prezradenie mohlo dotknúť hospodárskeho výsledku alebo spôsobiť škodu.

1.4 Vznik a zánik obchodného tajomstva

Obchodné tajomstvo vzniká v momente, keď sú splnené všetky znaky existencie. Všetky znaky obchodného tajomstva nájdeme opísané v obchodnom zákonníku §17a tieto skutočnosti musia byť splnené kumulatívne. To v praxi znamená, že nestačí keď podnikateľ označí akúkoľvek informáciu ako obchodné tajomstvo. Na jednej strane to môžeme považovať za výhodu pre podnikateľa pretože nemusí obchodné tajomstvo nikde registrovať tak ako v iných inštitútoch duševného vlastníctva. Na druhej strane to považujeme za nevýhodu, pretože nesplnenie čo i len jednej podmienky nebudeme ďalej hovoriť o obchodnom tajomstve. Vznikom obchodného tajomstva vzniká právo majiteľovi obchodného tajomstva aby s ním nakladal a tak isto aktívne ochraňoval. Doba právnej ochrany obchodného tajomstva nie je časovo ohraničená a trvá počas splnenia všetkých skutočností.

V prípade, ak sa poruší čo i len jedna skutočnosť hovoríme o zániku obchodného tajomstva. V praxi sa stretávame so situáciami, keď podnikatelia vyzradia informáciu tretej strane. Ďalším prípadom je situácia, kedy sa informácie ktoré sú predmetom obchodného tajomstva stanú bežne dostupné širšej verejnosti či konkurencií. Ďalším dôvodom zániku

obchodného tajomstva môže byť aj zánik samotného podniku.

1.5 Obchodné tajomstvo a know- how

Pri vklade do základného imania podniku nehrajú rolu len peňažné prostriedky. Vkladom sa môžu stať aj predmety duševného vlastníctva. Tým sa napríklad myslí know – how. Pri charakteristike know- how ako pojmu „vedieť ako“, musíme vychádzať s výkladov viacerých autorov nakoľko presnú definíciu v zákonoch nenájdeme. Podľa autora Ježeka chápeme vo všeobecnosti pod týmto pojmom : *„súbor výrobných technických, technologických a iných poznatkov, a zručností, ktoré vedú k racionálnejším a efektívnejším riešeniam problémov a dajú sa podnikateľsky využiť.“*²¹

Medzi autormi prebieha množstvo diskusií o tom, či know- how možno považovať za obchodné tajomstvo. Väčšina autorov sa zhoduje že sa jedná o dve kategórie ktoré sa navzájom prelínajú, ale každý pojem obsahuje prvky, ktoré druhá strana neobsahuje.

Ako sme sa mohli dozvedieť v základoch práva duševného vlastníctva know-how musí obsahovať viacero znakov:

- *„musí sa vyjadriť spôsobom, ktorý umožňuje jeho vnímanie alebo poznanie*
- *musí mať podstatný význam a musí byť užitočné pre jeho používateľa*
- *musí byť využiteľné tretími osobami*
- *nesmie byť všeobecne známe ani dostupné*
- *musí obsahovať majetkovú hodnotu, ktorú je možno vyjadriť v peniazoch.“*²²

V praxi sa stretávame že know- how je súčasťou obchodného tajomstva. Z toho vyplýva že obchodné tajomstvo je pojem širší, know- how sa môže stať samotným predmetom obchodného tajomstva. V prípade ak sa tak stane, môže sa poškodená osoba domáhať všetkých právnych prostriedkov ako pri porušení samotného obchodného

²¹JEŽEK, J.: *Kurs obchodního práva*. 4 vydání. Praha : C.H.Beck, 2004. s. 590. ISBN 978-80-7179-583-4

²²KROPAJ, M., HOLUB, D., VETERNÍKOVÁ, M. a kol.: *Základy práva duševného vlastníctva pre ekonómov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017. s. 188-190. ISBN 978-80-8168-706-8

tajomstva. V prípade že je samostatne využíva sa občiansky zákonník. Ako príklad si môžeme načrtnúť prípad kedy si niekto prisvojí know-how a zaručí si tým majetok. Vtedy môže majiteľ know-how žiadať o vydanie bezdôvodného obohatenia.

Dôležitou úlohou je aj určiť čo know-how nie je. Stáva sa, že za know-how sa považujú aj zručnosti alebo rôzne schopnosti podnikateľa. Avšak z dôvodu že takéto vlastnosti nie je možné oddeliť od fyzickej osoby, tým je jasné že to nemôže byť považované za obchodné tajomstvo a teda ani za know-how. Hovoríme tak o osobnom know-how, teda o osobných vlastnostiach, ktoré sa nedajú previesť alebo predať na tretiu osobu.

1.6 Dohoda o mlčanlivosti (NDA)

Pri ochrane nie len know-how, ale aj obchodného tajomstva sa v praxi využíva NDA, z anglického „Non disclosure agreement“ znamená dohoda o mlčanlivosti. V obchodnom zákonníku nenájdeime presnú definíciu alebo využitie tohto typu dohody. Avšak v druhom odseku §269 Obchodného zákonníka sa dočítame: *„Účastníci môžu uzavrieť aj takú zmluvu, ktorá nie je upravená ako typ zmluvy. Ak však účastníci dostatočne neurčia predmet svojich záväzkov, zmluva nie je uzavretá.“*²³

Tento typ zmluvy sa využíva najmä pri jednaniach obchodných partnerov (alebo minimálne dvoch strán) vtedy, keď chceme ochrániť dôverné informácie pred zneužitím alebo uniknutím. Podnikatelia a organizácie zväčša NDA využívajú pri prvotných rokovaníach, kedy si navzájom sprístupnia dôverné informácie. Typickým príkladom je podpis obchodnej zmluvy, kedy sa NDA podpisuje pred samotným uzavretím zmluvy. Pomocou dohody o mlčanlivosti si podnikateľ dokáže ochrániť nie len obchodné tajomstvo, ale aj všetky pre neho dôležité a dôverné informácie.

V §271 obchodného zákonníka sú definované dôverné informácie a nakladanie s nimi:

„Ak si strany pri rokovaní o uzavretí zmluvy navzájom poskytnú informácie označené ako

²³Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, §269 odsek 2

*dôverné, nesmie strana, ktorej sa tieto informácie poskytnú, prezradiť ich tretej osobe a ani ich použiť v rozpore s ich účelom pre svoje potreby, a to bez ohľadu na to, či dôjde k uzavretiu zmluvy, alebo nie.*²⁴

Predmetom zmluvy o mlčanlivosti sú dve základne informácie, ktoré musí zmluva minimálne obsahovať. Ako prvé musia byť identifikované zmluvné strany. To znamená všetky údaje osôb zapojených do zmluvy. Predstavujeme si pod tým obchodné meno a údaje potrebné k identifikácii zmluvných strán.

Druhým najdôležitejším bodom zmluvy sú informácie, ktoré majú byť predmetom mlčanlivosti. Pojmy ako obchodné tajomstvo a dôverné informácie sú vždy zakotvené a charakterizované na začiatku zmluvy. Ďalšou časťou zmluvy sú aj práva a povinnosti oboch zmluvných strán. Práve na práva a povinnosti nadväzuje aj zmluvná pokuta, ktorá je taktiež zakotvená do zmluvy. Predstavuje akýsi zabezpečovací inštitút. Ak by došlo k situácii, že jedna zo strán poruší dohodu, druhá strana si môže nárokovať na pokutu, ktorá je vopred stanovená a dohodnutá. V závere sa dohodne účinnosť a platnosť zmluvy, ktorá sa potvrdzuje podpisom oboch strán.²⁵

1.7 Obchodné tajomstvo a dôverné informácie

Ako sme už v predošlých kapitolách opisovali dôverné informácie podľa zákona, v tejto kapitole chceme poukázať na súvislosť medzi obchodným tajomstvom a dôvernými informáciami. V praxi za dôverné informácie najčastejšie označujeme informácie o zákazníkoch, rôznych technologických postupoch, obchodných plánoch, či plánoch do budúcich období.

Dôverné informácie sa v špecifických prípadoch môžu stať predmetom obchodného tajomstva, ale sú širším pojmom ako samotné obchodné tajomstvo. Spoločným znakom medzi týmito dvomi inštitútmi je to, že by nemali byť bežne dostupné. Väčšina týchto informácií má výrobnú, technickú alebo obchodnú povahu, a tu vidíme ďalšiu spojitosť. Za dôležité sa pokladá aj to, že obchodné tajomstvo obsahuje celkový súbor informácií, ktoré

²⁴Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, §271

²⁵Zmluva o mlčanlivosti – VZOR. In : *Xprávo*. [online] Dostupné na internete:

<https://xpravo.eu/zmluva-o-mlcanlivosti-vzor/?fbclid=IwAR0mXtGpBiw1ZLZncTVRLZdo_hqUQnRzETilGusE9lY-y7emt6F_2IfaoanU>.

sú navzájom prepojené, pokým na druhej strane môžu byť informácie čiastkové.²⁶

Právna ochrana dôverných informácií je v obchodnom zákonníku zakotvená už od začiatku uzatvárania zmluvy, aby sa predišlo prípadnému predstieraniu uzatvorenia zmluvy. Tento trik sa využíva najmä z dôvodu, aby mohli dôverné informácie uniknúť a prezradiť viac o podniku.

1.8 Obchodné tajomstvo a franchising

Podľa Európskeho kódexu etiky franchisingu je franchising „*system predaja tovarov, služieb alebo technológií, ktorý sa týka úzkej a trvalej spolupráce medzi právne a finančne odlišnými i nezávislými podnikmi, poskytovateľom franchisingu a jeho individuálnymi franchisantami.*“²⁷

Podstata franchisingu je založená na poskytovaní práv a ukladaní povinností franchisantom. Povinnosti franchisantov súvisia s tým, že svoju činnosť budú uskutočňovať v súlade s koncepciou. Všetky tieto práva a povinnosti poskytuje poskytovateľ franchisingu, ktorý umožní záujemcovi o prevádzkovanie franchisingového systému prístup k množstvu informácií ešte pred samotným uzavretím franchisingovej zmluvy. Po vytvorení franchisingovej zmluvy má franchisant právo využívať obchodný názov poskytovateľa franchisingu, jeho ochrannú známku tovaru alebo služby, know-how, metódy na uskutočňovanie činnosti, technické a technologické znalosti, postup a iné práva intelektuálneho alebo priemyselného vlastníctva. Franchisantovi je taktiež umožnené využívať stálu obchodnú pomoc zo strany poskytovateľa.

Z už uvedeného vyplýva, že franchising je postavený na poskytovaní dôverných informácií o prevádzkovaní celého systému. Poskytnutie informácií teda predstavuje hlavný

²⁶KROPAJ, M., HOLUB, D., VETERNÍKOVÁ, M. a kol.: Základy práva duševného vlastníctva pre ekonómov. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017. s. 186. ISBN 978-80-8168-706-8

²⁷Európsky kódex etiky franchisingu. Dostupné na internete: <https://franchising.sk/abc-franchisingu/1766/europsky-kodex-etiky-franchisingu/> (Použité dňa: 31. marca 2019)

prvok spolupráce medzi poskytovateľom a prijímateľom franchisingu. Ochrana týchto verejne neprístupných informácií pred ich zverejnením je právo poskytovateľa franchisingu a zároveň aj jeho povinnosť.

Kvôli ochrane týchto informácií poskytovateľ franchisingu a záujemca o franchising ešte pred poskytnutím týchto informácií uzavrujú dohodu o mlčanlivosti (non-disclosure agreement, NDA). Táto dohoda sa odvíja od odseku 1 §271 Obchodného zákonníka, ktorý hovorí, že „*ak si strany pri rokovaní o uzavretí zmluvy navzájom poskytnú informácie označené ako dôverné, nesmie strana, ktorej sa tieto informácie poskytli, prezradiť ich tretej osobe a ani ich použiť v rozpore s ich účelom pre svoje potreby, a to bez ohľadu na to, či dôjde k uzavretiu zmluvy, alebo nie. Kto poruší túto povinnosť, je povinný na náhradu škody.*”²⁸

Podľa tohto zákona povinnosť dodržať mlčanlivosť platí aj v prípade, že strany franchisingovú zmluvu neuzavreli. Priamym následkom porušenia tejto povinnosti je náhrada škody, ktorá nežiaducim konaním poskytovateľovi franchising vznikla.²⁹

1.9 Obchodné tajomstvo v pracovnoprávnom procese

Aj napriek tomu že sa podnikatelia snažia utajiť pre nich dôležité informácie, ich povinnosťou je aj oboznámiť zamestnancov s dôvernými informáciami. Dôležitou úlohou je preto vymedziť také informácie, ktoré sú nevyhnutné pre výkon práce aby sa predišlo zbytočnému ohrozeniu dôverných informácií. Náročnejšie je to pri manažérskych funkciách, kedy vrcholní manažéri poznajú všetky skutočnosti a preto prichádza k istému riziku vyzradeniu. Podnikatelia sa preto snažia preventívne chrániť pred touto hrozbou rôznymi nástrojmi.

V praxi sa najčastejšie využíva zmluva o mlčanlivosti, predzmluvné prostriedky alebo konkurenčné doložky, ktoré zakazujú zamestnancom využívať nadobudnuté informácie (know-how, obchodné tajomstvo) v konkurenčných firmách. Avšak ak by sa podnikateľovi nepodarilo zahrnúť povinnosť pod jeden z týchto inštitútov, stále môže využiť

²⁸Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, §271 odsek 1

²⁹ORGONÁŠ, J., ŠÉTAFFY, J., RAK, P.: *Kompendium franchisingu*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017. 184 s. ISBN 978-80-7552-853-7

generálnu klauzulu o ochrane proti nekalej súťaži.

„Nekalou súťažou je konanie v hospodárskej súťaži, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi súťaže a je spôsobilé privodiť ujmu súťažiteľom alebo spotrebiteľom. Nekalá súťaž sa zakazuje.“³⁰

Právne vzťahy medzi zamestnávateľom a zamestnancom, ktoré sa týkajú obchodného tajomstva nezaradujeme do oblasti pracovnoprávných vzťahov, ale do oblasti obchodných vzťahov. Tým pádom sa pri sporoch využíva obchodný zákonník. V zákonníku práce nenájdeme úpravu tejto oblasti. V slovenskej legislatíve právna úprava obchodného tajomstva smeruje voči všetkým, ktorí ho porušili. V týchto prípadoch sa neberie do úvahy či ide o zamestnanca alebo inú osobu.

Ochranu obchodného tajomstva môžeme uskutočniť tromi spôsobmi. Prvým zo spôsobov môžeme považovať ochranu pred podpisom pracovnej zmluvy a teda chrániť sa ešte pred začatím pracovného pomeru medzi zamestnancom a zamestnávateľom. Na tieto úkony slúžia rôzne predzmluvné prostriedky. Jedným z ďalších spôsobov je chrániť tajomstvo už počas pracovného pomeru. Zamestnanec má pri výkone svojej práce viacero základných povinností ktoré sú popísané v §81 zákonníka práce. Jednou z nich je aj :

„zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel pri výkone zamestnania a ktoré v záujme zamestnávateľa nemožno oznamovať iným osobám.“³¹

Táto povinnosť sa nevzťahuje na zamestnanca vtedy ak sa jedná o kriminálnu činnosť alebo činnosť, ktorú môžeme nazvať protispoločenskú. Pri porušení tejto povinnosti, to môže zamestnávateľ považovať za hrubé porušenie pracovnej disciplíny a vyvodit' dôsledky v podobe rozviazania pracovnej zmluvy. Ďalšou povinnosťou zamestnanca (ktorá súvisí s ochranou obchodného tajomstva) podľa zákonníka práce je aj: *„Hospodáriť riadne s prostriedkami, ktoré mu zveril zamestnávateľ, a chrániť jeho majetok pred poškodením, stratou, zničením a zneužitím a nekonať v rozpore s oprávnenými záujmami zamestnávateľa.“³²*

³⁰Zákon 513/1991 (Obchodný zákonník) §44

³¹Zákon 311/2001 Z.z. §81 písmeno f

³²Zákon 311/2001 Z.z. §81 písmeno e

Keďže obchodné tajomstvo (know-how, dôverné informácie) môžeme do istej miery brať ako majetok podniku, zamestnanec je povinný chrániť ho hlavne pred zneužitím. Dôležitou časťou tejto povinnosti je to, že zamestnanec by mal konať v súlade so záujmami celého podniku a zamestnávateľa.

V tejto právnej úprave môžeme jasne vidieť, že podnikateľ je chránený aj v zákonníku práce avšak táto povinnosť nemá súvis len s obchodným tajomstvom. Podnikatelia si môžu sami určiť čo bude predmetom mlčanlivosti.

Obsahom pracovných zmlúv je aj dohoda o mlčanlivosti ktorú sme si už spomínali. Je to najčastejší prostriedok preventívnej ochrany pred zneužitím informácií.³³

Tretím spôsobom je chrániť sa aj po skončení pracovnoprávneho pomeru. Zneužívanie obchodného tajomstva v ďalšom zamestnaní je veľmi častým počínom. Zamestnanci po rozviazaní alebo skončení pracovného pomeru môžu vyzradiť obchodné tajomstvo iným konkurenčným firmám. Zamestnávateľa sa snažia chrániť pred týmito situáciami rôznymi prostriedkami.

Ako sme už vyššie spomínali najčastejším prostriedkom je konkurenčná doložka, ktorá zaväzuje zamestnanca zdržať sa práce u konkurencie, ktorá by bola totožná alebo podobná práce u predošlého zamestnávateľa.

V praxi nájdeme množstvo prípadov sporov medzi zamestnancom a zamestnávateľom vo veci prezradenia obchodného tajomstva, preto je dôležité dbať na to aby obchodné tajomstvo bolo chránené a môžeme tak zbytočne predísť zbytočným sporom.

Keď by sme mohli zhrnúť túto kapitolu, tak je veľmi dôležité chrániť obchodné tajomstvo pred vzniknutím pracovného pomeru, počas neho ale aj po skončení. Aj napriek tomu že sa podnikatelia snažia o ochranu dôverných informácií sú prípady, keď sa tomu predísť nedá.

Môžeme to považovať za porušenie lojality zamestnanca a tak isto aj vážne porušenie vernosti k zamestnávateľovi. Treba však poukázať na to že nemôžeme úplne zakázať to, aby zamestnanec nemohol vykonávať určitú činnosť, ktorá je podobná predošlému zamestnaniu.

Každý z nás ma podľa ústavy právo na to aby podnikal. Právny postih by bol aktuálny

³³Povinnosti vyplývajúce z pracovného pomeru. Dostupné na internete : <https://hnonline.sk/expert/113927-povinnosti-vyplvajuze-z-pracovneho-pomeru>

len vtedy ak by tým, že zamestnanec začal podnikať vznikne predošlému zamestnávateľovi škoda alebo ujma na základe prezradenia obchodného tajomstva.

1.10 Tajomstvo ako súčasť právnych predpisov

V právnych predpisoch môžeme nájsť aj iné úpravy tajomstva. Tajomstvo je potrebné chrániť aj na iných úrovniach a nie len v obchodnej sfére. V mnohých oblastiach vidíme veľkú podobu s obchodným tajomstvom avšak s iným predmetom ochrany. V nasledujúcej kapitole si podrobne opíšeme 4 typy tajomstva, s ktorými sa v praxi stretávame najčastejšie. Ako prvé si charakterizujeme štátne tajomstvo následne bankové daňové a listové tajomstvo. Všetky druhy tajomstiev majú podobný význam a to ochrániť pred zneužitím informácií v danej problematike. Charakterizujeme si, čo je predmetom každého z tajomstiev a v akom zákone sa môžeme dozvedieť viac. Opíšeme si aj situácie, kto je oprávnený narábať s daným tajomstvom a v akých prípadoch sa môže toto tajomstvo poskytnúť aj tretím stranám.

1.10.1 Štátne tajomstvo

Právnu úpravu štátneho tajomstva nájdeme zakotvenú v zákone 100/1996 Z.z. Ako si môžeme prečítať v tomto zákone štátnym tajomstvo sú informácie alebo veci, ktoré sú dôležité pri obrane Slovenského štátu ale aj pri bezpečnosti a stykmi na medzinárodnej úrovni. Taktiež môžeme pokladať za štátne tajomstvo veci a skutočnosti, ktoré sú dôležité pre hospodárske záujmy štátu, ktoré je potrebné vzhľadom na ich význam ochraňovať pred prípadným zneužitím alebo vyzradením. Štátne tajomstvo sa označuje ako prísne tajné a má skratku „PT“.

Na účely tohto zákona ma postavenie ako ústredný orgán Slovenská informačná služba, NBS a Slovenský pozemkový fond.

V zákone sú spomenuté aj základné skutočnosti ktoré tvoria samotný predmet tajomstva:

„a) informácie v oblasti obrany štátu (plány na zabezpečenie obrany, údaje o bojovej pripravenosti ozbrojených síl a pod.)

b) informácie v oblasti bezpečnosti štátu (organizácia vládneho a štátneho spojenia, prostriedky a výsledky spravodajskej činnosti a pod.)

c) informácie v oblasti medzinárodných stykov (medzinárodné rokovania, medzinárodné zmluvy, otázky spolupráce a špeciálneho spojenia)

d) informácie v oblasti hospodárskych záujmov štátu (vojnové rozpočty, krízové plány, menové opatrenia, dovoz a vývoz vojenskej techniky a pod.)

e) informácie v oblasti činnosti štátneho orgánu (režimové opatrenia na ochranu tajomstva, krízový štatistický informačný systém).“³⁴

1.10.2 Bankové tajomstvo

Podľa platnej slovenskej legislatívy môžeme považovať za bankové tajomstvo všetky skutočnosti a informácie bankového klienta, ktoré nie sú verejné dostupné a známe. Tieto informácie sa týkajú najmä vkladov klienta jeho stavu účtu a všetkých obchodoch, ktoré vykonal v súvislosti s bankou. Klient banky má právo si vyžiadať všetky informácie s ktorými banka disponuje a týkajú sa jeho osoby. V praxi banky vynakladajú veľké úsilie na to, aby tajomstvo nebolo zneužitú prostredníctvom rôznych technologických, personálnych či administratívnych opatrení. Hrozbou pre únik informácií môžu byť aj samotní zamestnanci, ktorí z podstaty fungovania banky musia mať prístup ku všetkým údajom, inak by nemohli vykonávať svoje pracovné úkony. Aj to je jeden z dôvodov vzniku privátneho bankovníctva, kedy sa bohatší klienti banky môžu tešiť o čosi väčšej diskretnosti.³⁵

Avšak môžu nastať prípady kedy je banka povinná poskytnúť informácie aj tretím stranám. Deje sa tak v prípadoch, keď si klienti nespĺňajú svoje povinnosti voči banke. Vtedy banka môže posunúť informácie ďalším inštitúciám (ostatným bankám, súdom, orgánom činným v trestnom konaní a pod.) aj bez súhlasu vlastníka.

Zaujímavým príkladom môže byť aj situácia, kedy omylom pošleme peniaze na zlý účet. Následným krokom je požiadanie aby boli prostriedky vrátené na účet. Ak však ten komu prostriedky prišli na účet nevráti do 7 dní môžeme sa domáhať toho aby nám boli odtajnené informácie, kvôli ďalšiemu vymáhaniu.

³⁴Zákon 100/1996 o ochrane štátneho tajomstva

³⁵Bankové tajomstvo- komu a čo môžeme prezradiť. Dostupné na internete: <https://www.investujeme.sk/clanky/bankove-tajomstvo-komu-a-co-mozu-banky-prezradit/> /

Nie všetky štáty Európy sú tak zhovievavé k bankovému tajomstvu ako práve v našej republike. Príkladom je Švajčiarsko, kde je právna úprava bankového tajomstva na vysokej úrovni a veľmi precízna. Opačným prípadom je susedské Nemecko kde právna úprava bankového tajomstva celkom absentuje. Je to aj jeden z ďalších dôvodov prečo sa zo Švajčiarska stáva daňový raj pre nejedného podnikateľa.

Na záver si môžeme ako príklad v krátkosti načrtnúť ako rieši jedna z bánk ochranu bankového tajomstva: *„Banka ma nastavené prísne pravidlá na správu prístupov do informačných systémov na základe pracovnej pozície a roly. Tieto pravidlá zahŕňajú aj kontrolné mechanizmy, ktoré bránia prístupu neautorizovanej osobe k dátam, ktoré nespádajú do jej kompetencie.“*³⁶

1.10.3 Daňové tajomstvo

Ďalším dôležitým inštitútom, ktorý je potrebné ochraňovať je daňové tajomstvo. Ako je spomenuté v zákone číslo 563/2009 Z.z. §11 *„Daňovým tajomstvom je informácia o daňovom subjekte, ktorá sa získa pri správe daní“*.³⁷

Medzi tieto informácie a skutočnosti patria také typy údajov, ktoré majú priamy alebo nepriamy súvis s daňami alebo boli zistené pri procese spravovania daní. Príkladom takýchto údajov môže byť výška dane či uplatňovanie rôznych daňových bonusov.

V zákone sú taktiež uvedené povinnosti zachovania daňového tajomstva a to hlavne pre tých, ktorí prišli do kontaktu s citlivými informáciami. Tento typ tajomstva je povinný dodržiavať každý, kto s ním prišiel do kontaktu. Tak isto ako aj pri iných typoch tajomstiev nie je možné šíriť informácie medzi ľuďmi ktorí na to nemajú oprávnenie.

„Porušením povinnosti zachovávať daňové tajomstvo je oznámenie alebo sprístupnenie daňového tajomstva tomu, kto nepreukáže oprávnenosť na oznámenie alebo sprístupnenie daňového tajomstva vyplývajúcu z plnenia jeho úloh“.³⁸

³⁶Bankové tajomstvo- komu a čo môžeme prezradiť. Dostupné na internete: <https://www.investujeme.sk/clanky/bankove-tajomstvo-komu-a-co-mozu-banky-prezradit/> /

³⁷Zákon 563/2009 Z.z. §11 odsek 1

³⁸Zákon č. 563/2009 Z.z. §11 odsek 4

Ako aj v predošlom type tajomstva sú prípady, ktoré sa nepovažujú za porušenie daňového tajomstva. A to hlavne v prípade, keď dotknutá osoba písomne svojim podpisom dá súhlas na zverejnenie. Za porušenie sa nepokladá ani zverejňovanie zoznamov daňových dlžníkov alebo zverejnenie páchatel'ov daňových trestných činov. Verejné registre a informácie v nich sa takisto nepovažujú za daňové tajomstvo .

V minulosti mohli daňové úrady uložiť pokutu za porušenie daňového tajomstva (boli minimálne využité) avšak v súčasnosti sa to berie ako trestný čin. V praxi porušenie daňového tajomstva je najčastejšie spomedzi ostatných typov tajomstiev.

1.10.4 Listové tajomstvo

V druhej hlave ústavy Slovenskej Republiky môžeme nájsť základné práva a slobody obyvateľ'ov. V čl. 22 sa môžeme dočítať aj o listovom tajomstve. *„Nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov, či už uchovávaných v súkromí, alebo zasielaných poštou, alebo iným spôsobom; výnimkou sú prípady, ktoré ustanoví zákon. Rovnako sa zaručuje tajomstvo správ podávaných telefónom, telegrafom alebo iným podobným zariadením.“*³⁹

V súvislosti s listovým tajomstvom je aj poštové tajomstvo, ktoré je zakotvené v zákone o poštových službách Zákon 324/2011 Z.z. V tomto zákone sa uvádza čo všetko je predmetom tohto typu tajomstva. Sú to všetky informácie a údaje a zásielkach, samotné obsahy korešpondencie a poštových zásielok. V odseku 2 nájdeme aj povinnosti zachovávanía mlčanlivosti voči tajomstvu a povinnosť zabrániť oboznámeniu informácií s tret'ou osobou. Zbaviť mlčanlivosti ich môže len odosielateľ alebo adresát a to písomnou formou. Ako príklad si môžeme uviesť to, keď si bez dovolenia adresáta otvorí tretia strana uzatvorený list a tým sa môže dostať k informáciám a následne ich zneužiť vo svoj či cudzí prospech. Tento úkon sa berie v slovenskej legislatíve ako trestný čin. Výška trestu sa počíta podľa závažnosti a podľa toho, do akej miery bola spôsobená adresátovi alebo odosielateľovi škoda.

³⁹Ústava Slovenskej republiky čl. 22

1.11 Nakladanie s obchodným tajomstvom

Právo na nakladanie s obchodným tajomstvom začína spolu so samotným vznikom obchodného tajomstva a trvá počas celej doby existencie. Iba podnikateľ, ktorý prevádzkuje samotný podnik s ktorým súvisí tajomstvo má právo nakladať s ním. Tu sa stretávame s pojmom majiteľ obchodného tajomstva, ktorý sme už opísali v predošlých kapitolách. Podľa §18 obchodného zákonníka môže majiteľ nakladať s obchodným tajomstvom a to najmä: „*udelit' dovolenie na jeho využitie a určiť podmienky takého www.*“⁴⁰ Rozdielom medzi inými právami priemyselného vlastníctva obchodné tajomstvo nie je spojené s registráciou ani inými formálnymi úkonmi. Príkladom registrácie môže byť patentové právo ktoré podlieha registrácií.

Samotné právo na nakladanie tajomstva zaniká v prípade ak zanikne jeden z predpokladov existencie obchodného tajomstva. Ako príklad si môžeme uviesť že informácie ktoré tvorili obchodné tajomstvo sa stali verejne známe a dostupné.

Podnikateľ ma tak isto povinnosť ochraňovať obchodné tajomstvo, on sám si musí zabezpečiť aby ostalo tajomstvom. Snaží sa zabezpečiť ochranu aj faktickým konaním. Príkladom je zamykanie a zabezpečovanie určitých informácií a jeho zdrojov používaním hesiel alebo inými spôsobmi zabezpečenia. Avšak prvotným ochrancom je samotný štatutárny orgán, ktorý koná s odbornou starostlivosťou. Aj napriek množstvu opatrení, ktoré podnikatelia zavádzajú veľmi často prichádza k úniku a zneužitiu informácií.⁴¹

Jednou z charakteristík obchodného tajomstva je aj to, že sa môže previesť a tým pádom „speňažiť“ hodnotu tajomstva. Robí sa tak prostredníctvom licenčnej zmluvy alebo pri samotnom prevádzaní podniku či prostredníctvom nepeňažného vkladu do spoločnosti. Typickým príkladom je marketingový odbytový systém franchising. Franchisingová zmluva má v sebe prvky licenčnej zmluvy. Poskytovateľ franchisingu poskytne za poplatok prijímateľovi využívať jeho podnikateľský koncept ktorý je založený zväčša na postupoch , know-how a obchodných tajomstvách. Túto zmluvu považujeme za zmluvu s

⁴⁰Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, §18

⁴¹KROPAJ, M., HOLUB, D., VETERNÍKOVÁ, M. a kol.: Základy práva duševného vlastníctva pre ekonómov. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017. s. 186. ISBN 978-80-8168-706-8

komplexnejšou povahou.⁴²

Je otázne a rozporu plné, či je možné aby sme mohli obchodné tajomstvo zmluvne previesť. Ak sa pozrieme na podmienky existencie obchodného tajomstva zistíme, že obchodné tajomstvo musí mať súvis s podnikom. Avšak ak osoba nadobudne obchodné tajomstvo zmluvne od tretej osoby, súvislosť s podnikom absentuje.

Základnú charakteristiku licenčnej zmluvy nájdeme v §508 – 518 obchodného zákonníka *„na základe ktorej poskytovateľ poskytuje nadobúdateľovi právo používať predmet priemyselného vlastníctva a to v dohodnutom rozsahu a na dohodnutom území. Základnou povinnosťou nadobúdateľa licencie je zaplatiť odplatu za poskytnutie licencie. Zmluvnými stranami licenčnej zmluvy sú na jednej strane poskytovateľ licencie a na druhej strane nadobúdateľ licencie.“*⁴³

Zákon ale neupravuje licenčnú zmluvu k obchodnému tajomstvu. Vzťahuje sa najmä k výkonu chránených práv priemyselného vlastníctva.

Licenčná zmluva sa tak stáva hlavným prostriedkom podnikateľa v prípade že chce svoje obchodné tajomstvo previesť druhej strane. Touto zmluvou vydáva súhlas na samotné využitie a oprávnenie k ďalšej činnosti a výkonu s obchodným tajomstvom. Na to aby bola licenčná zmluva platná musí byť dodržaná písomná forma.⁴⁴

⁴²ORGONÁŠ, J., ŠÉTAFFY, J., RAK, P.: *Kompendium franchisingu*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017. 184 s. ISBN 978-80-7552-853-7

⁴³Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, §508-518

⁴⁴Management mania – o čom je licencia. Dostupné na internete: <https://www.managementmania.com/sk/licencia>

2 Cieľ práce

Pre diplomovú prácu sme si stanovili hlavný cieľ, ktorý spočíva v podrobnom rozbere pojmu obchodné tajomstvo jeho právnej úpravy, prostriedkov ochrany a zhrnutí poznatkov o danej problematike. Tento cieľ by sme chceli splniť pomocou odbornej literatúry, ktorú dôkladne preštudujeme. Aby sme mohli dosiahnuť hlavný cieľ vytýčili sme si aj čiastkové ciele.

Za prvý čiastkový cieľ považujeme, analyzovať pojem obchodné tajomstvo na základe dostupnej literatúry a zákonov platných na území Slovenskej Republiky. Následne upozorniť na dôležitosť splnenia všetkých definičných znakov obchodného tajomstva aby sme v praxi mohli predísť špekuláciám o existencii obchodného tajomstva, ale aj vo vytýčení súvislosti obchodného tajomstva s inými inštitútmi či ostatné formy tajomstva využívané najčastejšie.

Ďalším čiastkovým cieľom je zadefinovanie právnych prostriedkov, ktoré sa využívajú pri ochrane obchodného tajomstva. Poukázať na zmeny v zákonoch, a vytýčiť ako sú tieto právne prostriedky využiteľné v praxi.

Posledným čiastkovým cieľom je poukázanie na rozdiely medzi českou a slovenskou legislatívou. Ako vplývala Európska smernica na Českú právnu úpravu obchodného tajomstva a tak isto rozdiely v samotnom pojme či ochrane obchodného tajomstva.

Tým že sme si stanovili čiastkové ciele sa pokúšame o to, aby sme dosiahli splnenie hlavného cieľa. Záverečnou syntézou spomenutých čiastkových cieľov by sme mali dospieť k splneniu hlavného cieľa, ktorý bol stanovený pre diplomovú prácu.

3 Metodika práce a metódy skúmania

Pri získavaní informácií a poznatkov o danej problematike sme využívali najmä právne predpisy, ktoré sú zahrnuté v Obchodnom zákonníku ale aj v Občianskom zákonníku. Najmä komentáre k nim nám slúžili ako zdroj poznatkov a informácií. Ďalším zdrojom boli aj odborné publikácie, časopisy či zahraničné knižné zdroje. Ďalším dôležitým zdrojom poznatkov boli odborné články dostupné na internete. Najmä kvôli splneniu cieľov sme využívali spomínané sekundárne údaje a to najmä zo zákonov a článkov. Využili sme metódu objasňovania práve kvôli vymedzeniu a vysvetleniu niektorých pojmov ale tak isto metódu selekcie, ktorú sme v práci aplikovali počas spracovania právnych noriem.

V tejto práci využívame aj metódu analýzy, kedy analyzujeme dopad novej smernice na obchodné spoločnosti a na samotných majiteľov obchodného tajomstva. Používame aj metódu indukcie, kedy vyvodzujeme závery na základe množstva poznatkov o danej problematike a taktiež metódu dedukcie, ktorá sa využíva pri tvorbe tvrdení využívaním všeobecných poznatkov.

Praktická časť obsahuje najmä metódu dedukcie, kedy zozbieraním sekundárnych údajov môžeme vyvodit' záver v podobe poukázania na ochranné prostriedky.

Téma mojej diplomovej práce je založená viac na teoretických poznatkoch. Z tohto dôvodu sme nevyužili žiadnu praktickú metódu na zber údajov, akými môžu byť dopytovanie formou dotazníka alebo rôzne experimenty

4 Výsledky práce

Hlavným cieľom mojej diplomovej práce bolo poukázať na to ako sa môže podnikateľ ochrániť pre zneužitím alebo vyzradením obchodného tajomstva. V kapitole výsledky práce si dôkladne rozoberieme nástroje, ktorými sa môžeme chrániť. Existujú rôzne spôsoby, ako sa ochrániť. Najskôr si rozoberieme mimosúdne prostriedky, ale neskôr aj všeobecné a osobitné právne prostriedky.

V druhej časti kapitoly výsledky práce si poukážeme na rozdiely medzi českou a slovenskou legislatívou ale aj to, aký dopad na českú právnu úprava malo zavedenie smernice EÚ o porušení obchodného tajomstva. Naši západný susedia sa však v mnohých faktoroch nelíšia. Je to spôsobené aj z historického hľadiska a spoločnými právnymi úpravami.

Nakoľko sa v mojej práci nevyskytuje zber údajov na báze dotazníkov alebo iných praktických foriem, na objasnenie výsledkov práce sme použili najmä teoretické základy. Pre to, aby sme splnili hlavný cieľ, sme museli problematiku rozobrať hlavne pomocou zákonov alebo komentárov k nim. Pre lepšie pochopenie sme sa v práci snažili rozobrať a vysvetliť všetky právne prostriedky ochrany viac detailnejšie a zrozumiteľnejšie.

4.1 Ochrana obchodného tajomstva

Ako sme už vyššie spomínali, obchodné tajomstvo môžeme pokladať za konkurenčnú výhodu a preto samotná ochrana obchodného tajomstva je veľmi dôležitou úlohou podnikateľov. Podľa štatistických údajov v roku 2014 až 18% firiem boli obeťami minimálne jednej krádeže obchodného tajomstva alebo dôverných informácií. Medzi jednotlivými európskymi štátmi do nedávna existovali veľké rozdiely ak sa jedná o úroveň ochrany dôverných informácií a obchodného tajomstva.⁴⁵

Častým príkladom zásahu do obchodného tajomstva nedochádza len zo strany konkurencie. Zamestnanci častokrát dostávajú prístup k dôverným informáciám a preto prichádza hrozba aj priamo z vnútra firmy.

⁴⁵Ochrana obchodného tajomstva. Dostupne na internete: <https://www.epravo.sk/top/clanky/chrinite-si-svoje-obchodne-tajomstva-co-je-obchodne-tajomstvo-a-ako-ho-chronit-2921.html>

Práve kvôli týmto dôvodom je povinnosťou nájsť opatrenia a využiť prostriedky ochrany obchodného tajomstva, tak aby si podniky svoju konkurenčnú výhodu ochránili a mohli naďalej využívať. Ochranu obchodného tajomstva môžeme rozdeliť na dve skupiny. V prvej skupine môže podnikateľ použiť mimosúdne prostriedky a v druhej všeobecné a osobitné právne prostriedky na ochranu obchodného tajomstva.

4.1.1 Mimosúdne prostriedky ochrany obchodného tajomstva

Tieto prostriedky ochrany obchodného tajomstva by sme mohli nazvať aj preventívne prostriedky ochrany obchodného tajomstva. V Slovenskej republike existuje viacero inštitútov, ktoré zabezpečujú, aby sa obchodné tajomstvo zo strany tretích osôb nestalo cieľom protiprávneho konania.

4.1.2 Predzmluvné prostriedky

Jednou z možností ako sa môže podnikateľ preventívne chrániť pred zneužitím sú predzmluvné prostriedky. V obchodnom zákonníku môžeme nepriamo nájsť aj vymedzenie pojmu pred zmluvná zodpovednosť. V prípade ak niekto zneužije dôverné informácie, ktoré nadobudol pri podpisovaní alebo uzatváraní zmluvy je zodpovedný za náhradu škody. Ohľad sa neberie ani na to či zmluva bola alebo nebola uzatvorená.⁴⁶

Zaujímavým pojmom pri predzmluvných prostriedkoch je „Culpa in contrahendo“. Tento pojem môžeme zjednodušene označiť ako zodpovednosť za konanie pred uzatvorením zmluvy alebo zodpovednosť za škodu, ktorá bola spôsobená neplatnosťou právneho úkonu. Narozdiel od ostatných európskych štátov, na Slovensku absentuje ustanovenie, ktoré by upravovalo tento pojem.

Aby sme mohli hovoriť o „culpa in contrahendo“ a aby sa poškodená strana mohla domáhať náhrady škody alebo nákladov musia byť splnené nasledovné podmienky:

- a) „vyjednávanie o zmluve sa nachádza v pokročilom štádiu

⁴⁶Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, §271

- b) *poškodená strana legitímne očakáva uzatvorenie zmluvy*
- c) *vyjednávanie je ukončené bez vážneho dôvodu.* ⁴⁷

4.1.3 Zmluvné prostriedky

Ustanovenie ktoré upravuje zmluvne prostriedky je zakotvené v obchodnom zákonníku §672a nasledovne: „*V zmluve možno písomne dohodnúť, že obchodný zástupca nesmie najdlhšie dva roky po skončení zmluvy na určenom území alebo voči určenému okruhu zákazníkov na tomto území vykonávať na vlastný alebo cudzí účet činnosť, ktorá bola predmetom obchodného zastúpenia, alebo inú činnosť, ktorá by mala súťažnú povahu voči podnikaniu zastúpeného.*“⁴⁸ Množstvo typov zmlúv, ktoré môžeme nájsť v zákonoch obsahujú takzvanú konkurenčnú doložku.

Využívanie tohto inštitútu v praxi je veľmi časté. Najmä väčšie spoločnosti využívajú konkurenčné doložky práve kvôli ochrane svojho obchodného tajomstva alebo ochrane citlivých informácií. Zneužitie obchodného tajomstva by mohlo viesť k tomu, že dotknutej spoločnosti vznikne ujma a konkurentovi vznikne konkurenčná výhoda. Najčastejšie sa konkurenčné doložky využívajú pri vyšších manažérskych funkciách a to z jasného dôvodu.⁴⁹

Príkladom môže byť finančný alebo obchodný riaditeľ, ktorý sa dostáva najčastejšie do styku s dôvernými informáciami a preto sa podnik môže chrániť pred ich zneužitím. Bežne sa chránia najmä údaje ako sú : obchodný partneri, know-how, praktiky ktoré podnik využíva či samotná obchodná politika. V prípade porušenia konkurenčnej doložky sa podnik môže domáhať peňažnej náhrady alebo pokuty, ktorá je presne špecifikovaná v samotnej doložke.

Pre pochopenie si načrtneme ako v praxi vyzerá konkurenčná doložka v rámci pracovnej zmluvy medzi zamestnávateľom a zamestnancom :

⁴⁷ Predzmluvná zodpovednosť- Culpa in contrahendo. Dostupné na internete: <https://www.epravo.sk/top/clanky/predzmluvna-zodpovednost-culpa-in-contrahendo-4423.html>

⁴⁸ Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, §672 odsek a

⁴⁹ Pelikánová, I. Konkurenční doložky ve smlouvách- Evropské právo. PPP- právní praxe v podnikání. 1997,

1) V prvej časti sú popísané všeobecné náležitosti. Označia sa obe strany dohody, v našom prípade zamestnanec a zamestnávateľ. Označí sa platnosť zmluvy a časové vymedzenie zmluvy

2) Druhá časť obsahuje záväzok zamestnanca voči zamestnávateľovi, že po skončení pracovného pomeru, nebude podnikat' žiadne kroky, ktoré by mohli viesť k zárobkovej činnosti, ktorá je totožná s predmetom podnikania zamestnávateľa.

3) Ďalšou časťou je finančná kompenzácia. Zamestnancovi prislúcha finančné vyrovnanie, za každý mesiac plnenia konkurenčnej doložky. Tak isto sa určí splatnosť a spôsob zaplatenia poškodenému.

4) V štvrtej časti sa upravuje zmluvná pokuta. Využíva sa v prípadoch kedy sa poruší záväzok zamestnanca spomenutý v bode číslo 2. Určí sa výška zmluvnej pokuty, ktorá musí byť zaplatená zamestnancom na vopred dohodnutý bankový účet.

5) Posledná časť obsahuje záverečné ustanovenia. Vyjadruje sa aj to, že zamestnávateľ môže odstúpiť od zmluvy len počas toho ako trvá pracovný pomer zamestnanca. Zmluva sa potvrdzuje podpismi oboch strán.⁵⁰

Ďalším zmluvným prostriedkom ochrany obchodného tajomstva je aj už spomenutá dohoda o mlčanlivosti, ktorá sa v praxi najčastejšie uzatvára medzi obchodnými partnermi práve kvôli ochrane dôverných informácií. Častokrát sa podnik musí podeliť o tieto citlivé informácie s dodávateľmi alebo odberateľmi a preto sa musí chrániť aj pred nimi.

4.1.4 Mimo zmluvné prostriedky

Ako prvé mimozmluvné opatrenie obchodného tajomstva si môžeme charakterizovať inštitút svojpomoci, ktorého úpravu nájdeme v §6 občianskeho zákonníka: „*Ak hrozí neoprávnený zásah do práva bezprostredne, môže ten, kto je takto ohrozený, primeraným spôsobom zásah sám odvrátiť.*“⁵¹ Tento prostriedok berieme ako výnimočný, práve kvôli tomu že ochranu práv vykonávajú predovšetkým samotné štátne orgány (súdy, príslušné orgány). Tento spôsob sa pripúšťa len v prípade, ak hrozí neoprávnený zásah do práv a poškodený môže tento zásah vlastnou silou odvrátiť. Ako príklad si môžeme načrtnúť

⁵⁰Dohoda o konkurenčnej doložke. Dostupné na internete: <https://www.legito.sk/konkurencna-dolozka>

⁵¹Zákon č.40/1964 Zb. §6

situáciu, že podnikateľ nájde svojho zamestnanca ako neoprávnene nazerá do dokumentov, alebo sa snaží kopírovať informácie z počítačov. V takomto prípade je svojpomoc dobrým prostriedkom na to aby sa predišlo zneužitiu dôverných informácií.

Ďalší mimozmluvný prostriedok je ustanovený v §5 občianskeho zákonníka, kedy sa môžeme domáhať ochrany svojich práv od orgánu štátnej správy. *„Ak došlo k zrejmemu zásahu do pokojného stavu, možno sa domáhať ochrany na obci. Obec môže predbežne zásah zakázať alebo uložiť, aby bol obnovený predošlý stav. Tým nie je dotknuté právo domáhať sa ochrany na súde.“*⁵²

Tento prostriedok sa využíva hlavne z dôvodu flexibility a rýchlosti konania. Súd by nemusel byť tak pohotový najmä v prípadoch, kedy je čas veľmi dôležitý.

4.2 Právne prostriedky ochrany obchodného tajomstva

V mnohých prípadoch sa stáva, že obchodné tajomstvo sa z viacerých dôvodov vyzradí alebo informácie, ktoré sa snaží podnikateľ ochrániť uniknú. V tomto prípade sa využívajú právne prostriedky, ktorými sa dokáže poškodený brániť. Za porušenie obchodného tajomstva sa výlučne pokladá neoprávnené konanie rušiteľa, ktoré má jednu z týchto foriem - získanie, využitie alebo sprístupnenie obchodného tajomstva. Častým dôvodom ochrany obchodného tajomstva je aj konkurencia. Podnikateľ musí brať ohľad na to, do akej miery oboznámi s predmetom obchodného tajomstva svojich zamestnancov alebo tretie osoby, ktoré sa zapájajú do podnikateľských aktivít.⁵³

K samotnému porušeniu dochádza len v prípade, ak nie je udelený súhlas na spomenuté formy odcudzenia obchodného tajomstva. Ako príklad si môžeme načrtnúť situáciu kedy podnikateľ svojmu obchodnému partnerovi v rámci rokovaní o uzavretí zmluvy sprístupní rôzne postupy alebo návody a dá súhlas na sprístupnenie tretej osobe (zamestnanci, výrobcovia). V tomto prípade sa nejedná o porušenie obchodného tajomstva, dochádza k tomu tak aj v prípade, že obchodný partner je zaviazaný k mlčanlivosti. V prípade, že súhlas udelený nebol, sprístupnenie všetkých uvedených informácií je v rozpore so zákonom a poškodený sa môže dožadovať nápravy alebo vyvodit' následky.

⁵²Zákon č.40/1964 Zb. §5

⁵³ŠKRINÁR, A., NEVOLNÁ, Z. a kol.: *Obchodné právo*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 335 s. ISBN 978-80-7380-176-2

Obchodné tajomstvo a jeho právna ochrana sa do nedávna vzťahovala na právne prostriedky ochrany proti nekalej súťaži. Avšak novelou zákona sa všeobecné právne prostriedky ochrany proti nekalej súťaži používajú subsidiárne. To znamená, že sa používajú podporne v prípade, že osobitné ustanovenia nie je možné uplatniť alebo neobsahujú rozdielnu úpravu.⁵⁴

4.2.1 Všeobecné právne prostriedky

Podľa §53 Obchodného zákonníka „*osoby, ktorých práva boli nekalou súťažou porušené alebo ohrozené, môžu sa proti rušiteľovi domáhať, aby sa tohto konania zdržal a odstránil závadný stav. Ďalej môžu požadovať primerané zadosťučinenie, ktoré sa môže poskytnúť aj v peniazoch, náhradu škody a vydanie bezdôvodného obohatenia.*“⁵⁵

Ak došlo k začiatku konania v spore, všeobecné prostriedky ochrany obchodného tajomstva využívajú niekoľko typov žalôb. Sú to zdržovacia žaloba, odstraňovacia žaloba, satisfakčná žaloba, žaloba na náhradu škody a žaloba na vydanie bezdôvodného obohatenia.

Zdržovacia žaloba

Poskytuje ochranu existujúcich práv vlastníka alebo oprávneného držiteľa veci voči neoprávneným zásahom zo strany iných subjektov. Neoprávnený zásah už nastal a stále trvá a hrozí, že sa v budúcnosti zopakuje. Túto žalobu môžeme uplatniť aj v prípade keď konanie ešte nenastalo ale rušiteľ uskutočnil väčšinu úkonov, ktorými môže ohroziť práva poškodenej strany.

Ako príklad môžeme uviesť keď sa určitá osoba snaží neoprávnene zasiahnuť do vlastníckeho práva. Vtedy mu môže súd udeliť, aby sa zdržal neoprávneného zásahu.⁵⁶

⁵⁴ŠTENGLOVÁ, I., DRÁPAL, L., PÚRY, F., KORBEL, F.: *Obchodní tajemství – praktická příručka*. Praha : Vydavatelstvo Linde. 2005, s. ISBN 80-7201-559-1

⁵⁵Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 53

⁵⁶Spôsob súdnej ochrany obchodného tajomstva. Dostupné na internete: https://www.epravo.sk/top/clanky/sposoby-sudnej-ochrany-obchodneho-tajomstva-4411.html?fbclid=IwAR1jsrTcu2pkxW9OWTIW0b607urhfXhnbFvxlb8CkG6B00eHqcJnLvV-_Lg

Odstraňovacia žaloba

Inak ju poznáme aj pod názvom reštitučná žaloba. Hlavnou funkciou tejto žaloby je odstrániť taký stav, ktorý môžeme nazvať ako závadný, alebo taký ktorý porušuje práva majiteľa obchodného tajomstva. Pri sporoch, ktoré súvisia s obchodným tajomstvom sa tento druh žaloby často nevyužíva. Oveľa častejšou žalobou bola práve zdržovacia (negatívna) žaloba, ktorá znamenala pre rušiteľa pozdržanie využívania obchodného tajomstva.⁵⁷

Satisfakčná žaloba

Satisfakčná žaloba je ďalším právnym prostriedkom pri nekalej súťaži. Môžeme ju nazvať aj ako zlatá stredná cesta, práve kvôli jednoduchosti uplatňovania práv poškodenej osoby. Cieľom tejto žaloby je dosiahnuť primerané zadosťučinenie pre poškodenú osobu takzvanú satisfakciu. Najdôležitejším predpokladom je skutočnosť, že nastalo konanie, ktoré môže privodiť poškodenej osobe ujmu na jej právach. Poznáme dve formy satisfakcie. Prvou je forma naturálneho plnenia. Príkladom môže byť verejné ospravedlnenie alebo zverejnenie rozsudku na nálady rušiteľa. Druhou formou je peňažné plnenie, kedy sa ujma pre poškodeného vyjadruje v peňažných prostriedkoch.⁵⁸

Žaloba na náhradu škody

Touto žalobou môžeme poukázať, že každý komu je spôsobená škoda ma právo na to aby podal žalobu na náhradu škody. Podmienkami na to aby sme mohli vyvodiť zodpovednosť za škodu potrebujeme určiť škodcu, ktorý spôsobil škody a taktiež musíme preukázať výšku náhrady škody. Pri postupe preukazovania požiadavok na náhradu škody musí poškodená osoba preukázať, že:

- a) existuje úkon ktorý je protiprávny
- b) vznikla škoda alebo iná ujma (majetková ujma)
- c) existujú súvislosti, že škodu zapríčinil škodca protiprávnym konaním
- d) škodca zaviniť škodu

⁵⁷ROZSUDOK NRSR z 22.8.2013 sp. zn. 3co/454/2013

⁵⁸ROZSUDOK NRSR z 22.8.2013 sp. zn. 3co/454/2013

Pri určovaní výšky a rozsahu škody sa ako prvý predpoklad berie do úvahy to že sa uhrádza skutočná škoda a aj ušlý zisk. Škoda sa uhrádza v peniazoch avšak sú prípady kedy sa môže škoda uviesť do predošlého stavu.⁵⁹

Zodpovednosti sa škodu sa dá aj zbaviť na to slúži §420 a kde je napísané:
*„Zodpovednosti za škodu sa ten, kto ju spôsobil, zbaví, len ak preukáže, že škoda bola spôsobená neodvratiteľnou udalosťou nemajúcou pôvod v prevádzke alebo vlastným konaním poškodeného.“*⁶⁰

Žaloba na vydanie bezdôvodného obohatenia

*„Bездôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.“*⁶¹ Takto znie definícia bezdôvodného obohatenia v občianskom zákonníku. Predmet spomínaného konania sa musí dať tomu, na koho úkor bol nadobudnutý. Znamená na to, že sa musí vydať všetko čo bolo nadobudnuté bezdôvodným obohatením. *„Ten, kto predmet bezdôvodného obohatenia vydáva, má právo na náhradu potrebných nákladov, ktoré na vec vynaložil.“*⁶²

4.3 Osobitné právne prostriedky

Nakoľko ochrana obchodného tajomstva si podľa tvorcov legislatívy vyžaduje osobitnú koncepciu a prostriedky ochrany, do Obchodného zákonníka bol zakotvený širší okruh právnych prostriedkov, ako tomu bolo doposiaľ. Novozavedenými prostriedkami ochrany a nápravy sú:

- a) *„neodkladné opatrenie,*
- b) *uloženie povinnosti zložiť zábezpeku,*

⁵⁹Použitie žalôb v rámci ochrany proti nekalej súťaži. Dostupné na internete:
https://hnonline.sk/expert/75571-pouzitie-zalob-v-ramci-ochrany-proti-nekalej-sutazi?fbclid=IwAR3bDbj0hjTW9hWR2ZRw97_oAnJcZprXV5E0cmUg6ypRY50e14VieA1cW1s

⁶⁰Občiansky zákonník §420

⁶¹Občiansky zákonník §451 odsek 2

⁶²Občiansky zákonník §458 odsek 3

- c) *nápravné opatrenie,*
- d) *peňažná náhrada*
- e) *zverejňovanie súdnych rozhodnutí*⁶³

Prvou formou z prostriedkov ochrany obchodného tajomstva je neodkladné opatrenie. Ako sme sa mohli dočítať v dôvodovej správe, neodkladné opatrenia by mali byť najflexibilnejší prostriedok na účinné ukončenie porušenia alebo prípadného ohrozenia obchodného tajomstva a tým pádom by mali najrýchlejšie reagovať na situáciu ktorá vznikne.⁶⁴

Súd môže rušiteľovi nariadiť aj viacero neodkladných opatrení popri sebe. Súd môže žiadať (pred tým než vydajú neodkladné opatrenie) od navrhovateľa, aby predložil všetky dôkazy, z ktorých je známe, že obchodné tajomstvo je v jeho vlastníctve a tak isto, aby preukázal existenciu obchodného tajomstva a to, že došlo k jeho porušeniu alebo od cudzeniu. Tu sa dostávame ku značne náročnej úlohe nakoľko dokazovanie obchodného tajomstva ako nehmotného statku môže byť veľmi komplikované a zdĺhavé. Dôležité je aby osoba, ktorá podáva návrh prípadne osoba, ktorá je poverená disponovať s ním, bola schopná preukázať vlastníctvo obchodného tajomstva.

V obchodnom zákonníku § 55b sú neodkladné opatrenia charakterizované nasledovne:

„Neodkladným opatrením môže súd na návrh majiteľa obchodného tajomstva nariadiť rušiteľovi obchodného tajomstva jednu alebo viac povinností spočívajúcich v :

- a) ukončené alebo zákaze využívania alebo sprístupňovania obchodného tajomstva,*
- b) zákaze výroby, ponúkania, uvádzania na trh alebo využívania tovaru porušujúceho právo k obchodnému tajomstvu,*
- c) zákaze dovozu, vývozu alebo skladovania tovaru porušujúceho právo k obchodnému tajomstvu na účel jeho výroby, ponúkania, uvádzania na trh alebo využívania,*
- d) zaistení alebo odovzdání tovaru, ktorým bolo porušené právo k obchodnému tajomstvu,*

⁶³Novela Obchodného zákoníka č264/2017

⁶⁴Dôvodová správa NRSR. Dostupné na internete:

<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&ZakZborID=13&CisObdobia=7&CPT=704>

vrátane dovážaného tovaru, s cieľom zabrániť jeho uvedenie na trh alebo obehu na trhu.“⁶⁵

Dôležitou časťou procesu sú aj zretele, na ktoré sa prihliada pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. V § 55b ods. 5 sú spomenuté všetky faktory na ktoré sa prihladia a patria sem :

a)“ hodnota a iné špecifické vlastnosti obchodného tajomstva,

b) opatrenia prijaté na ochranu obchodného tajomstva,

c) konanie rušiteľa obchodného tajomstva pri jeho získaní, využití alebo sprístupnení a jeho oprávnené záujmy,

d) spôsob a následok porušenia obchodného tajomstva,

e) oprávnené záujmy majiteľa obchodného tajomstva a tretích osôb,

f) verejný záujem a

g) ochrana práv.“⁶⁶

Jedným z alternatívnych riešení k neodkladnému opatreniu je aj možnosť, aby rušiteľ mohol pokračovať vo využívaní obchodného tajomstva len v tom prípade, keď zloží zábezpeku.

Zábezpeka slúži majiteľovi obchodného tajomstva na to, aby bol odškodnení v prípade že mu vznikne škoda alebo rôzne obmedzenia jeho podnikateľských aktivít.

Avšak samotným zložením zábezpeky neoprávňuje rušiteľa k tomu, aby sa mohol domáhať sprístupnenia obchodného tajomstva.

Ako je uvedené v Obchodnom zákonníku § 55b ods.2 „*Výšku zábezpeky a lehotu na jej zloženie určí súd. Ak majiteľ v lehote určenej súdom zábezpeku nezloží, súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.*“⁶⁷

Jedným z ďalších právnych prostriedkov je aj nápravné opatrenie. Úprava

⁶⁵Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 55b odsek 1

⁶⁶Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 55b odsek 5

⁶⁷Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 55b odsek 2

nápravného opatrenia je zakotvená v obchodnom zákonníku v § 55c. Ako aj pri neodkladnom opatrení, tak isto aj pri nápravnom opatrení môže súd uložiť rušiteľovi jedno alebo viacero opatrení.

Tieto opatrenia spočívajú v:

- a) *„ukončení alebo zákaze využívania alebo sprístupňovania obchodného tajomstva,*
- b) *zákaze výroby, ponúkania, uvádzania na trh alebo využívania tovaru porušujúceho právo k obchodnému tajomstvu,*
- c) *zákaze dovozu, vývozu, skladovania tovaru porušujúceho právo k obchodnému tajomstvu na účel jeho výroby, ponúkania, uvádzania na trh alebo využívania,*
- d) *zničení všetkých dokumentov, predmetov, materiálov, látok alebo elektronických súborov alebo ich častí obsahujúcich alebo tvoriacich obchodné tajomstvo alebo ich odovzdani majiteľovi obchodného tajomstva.“⁶⁸*

Tu môžeme vidieť hlavný rozdiel medzi spomenutými prostriedkami. Pri neodkladných opatreniach majiteľ obchodného tajomstva využíva opatrenia na odstránenie alebo zmiernenie škody, ktorá mu hrozí v prípade porušenia obchodného tajomstva. Narozdiel od nápravných opatrení, ktoré majú za hlavnú úlohu napraviť škodu, ktorá už existuje. Teda neodkladné opatrenia môžeme zaradiť medzi predbežné prostriedky ochrany obchodného tajomstva. Okrem samotných nápravných opatrení, rušiteľ sa môže dovolať aj iných riešení sporov:

- a) *„úpravy tovaru porušujúceho právo k obchodnému tajomstvu tak, aby bola odstránená vlastnosť tohto tovaru porušujúca právo k obchodnému tajomstvu,*
- b) *stiahnutia tovaru porušujúceho právo k obchodnému tajomstvu z trhu, ak týmto opatrením nedôjde k narušeniu ochrany obchodného tajomstva,*
- c) *zničenia tovaru porušujúceho právo k obchodnému tajomstvu“⁶⁹*

V praxi sa často stretávame s prípadmi, kedy súd využije alternatívne (miernejšie) riešenie sporu. Rušiteľovi sa udelí opatrenie aby majiteľovi obchodného tajomstva vyplatil peňažnú náhradu.

⁶⁸Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 55c

⁶⁹Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 55c odsek 2

K tomu aby sa mohlo uplatniť alternatívne riešenie, musia byť splnené viaceré podmienky. Medzi prvú podmienku môžeme zaradiť dobromyseľnosť rušiteľa. To znamená, že rušiteľ sa domnieval, že obchodné tajomstvo neprislúcha majiteľovi. Ďalšou podmienkou je aj predpoklad, že by rušiteľovi vznikla vysoká a nepatričná škoda alebo záver že peňažné odškodné je dostatočne vysoké a uspokojivé.

V zákone je stanovená výška peňažnej náhrady, ktorá *„nemôže presiahnuť výšku odmeny alebo poplatkov, ktoré by musel rušiteľ obchodného tajomstva zaplatiť, ak by požiadal o oprávnenie využívať obchodné tajomstvo a to za obdobie, počas ktorého sa mohlo zakázať využívanie obchodného tajomstva.“*⁷⁰

Posledným právnymi opatrením medzi osobitnými právnymi prostriedkami je zverejňovanie súdnych rozhodnutí. V tomto prípade sa jedná aj o výchovný prostriedok a spočíva v oboznámení širšej verejnosti s rozhodnutím súdu a s tým, že došlo k poškodeniu obchodného tajomstva.

V praxi to vyzerá tak, že sudca nariadi aby rušiteľ na svoje náklady zverejnil rozhodnutie o odcudzení alebo porušení obchodného tajomstva. O tom, ako sa zverejní, rozhoduje samotný súd a prihliada aj na viacero faktorov: *„hodnotu obchodného tajomstva, konanie rušiteľa obchodného tajomstva, vplyv porušenia obchodného tajomstva a pravdepodobnosť ďalšieho neoprávneného využitia alebo sprístupnenia obchodného tajomstva.“*⁷¹

Dôležité je, aby obchodné tajomstvo ostalo zachované a dôverné a taktiež sa dbá aj na ochranu osobných údajov. Všetky údaje mimo rušiteľa by mali byť anonymné.

4.4 Komparácia obchodného tajomstva v Českej republike

V ďalšej časti mojej diplomovej práce sa budeme sústrediť na vymedzenie pojmu obchodného tajomstva v Českej republike. Pojmy a tak isto nakladanie či ochranné prostriedky sa veľmi nelíšia. Je to hlavne z historického dôvodu, nakoľko sme počas dlhej histórie používali rovnakú právnu úpravu a vychádzame z nej až dodnes.

⁷⁰Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 55c odsek 5

⁷¹Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 55d odsek 2

4.4.1 Charakterizovanie pojmu obchodné tajomstvo

Pojem obchodné tajomstvo je v českej legislatíve narozdiel od našej legislatív vymezení v občianskom zákonníku konkrétne v §504 : „*Obchodní tajemství tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastníci zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení.*“⁷²

V Českej republike nastala taktiež zmena. V predošlých rokoch bolo obchodné tajomstvo charakterizované v obchodnom zákonníku. Oproti predošlej úprave je nová právna úprava výhodnejšia pre vlastníkov obchodného tajomstva, pretože vidíme väčší priestor pre vymedzenie obchodného tajomstva a nejedná sa len o skutočnosti obchodnej, výrobnjej a technickej povahy.

4.4.2 Vzťah medzi obchodným tajomstvom a know-how a dôvernými informáciami

Tak isto v Českej republike nenájdeme zákonnú definíciu know-how. Ako v českej literatúre spomína Čada : „*Vztah mezi know-how a obchodním tajemstvím se dá pojmut jako vztah dvou samostatných množin, které se mohou prolínat (každá z nich však obsahuje prvky do druhé nenáležící).*“⁷³ Na druhej strane spomína aj fakt, že vo väčšine praktických prípadov, spadá pojem know how medzi pojem obchodné tajomstvo. Ďalej opisuje aj to, že know-how by sme mali chrániť pomocou inštitútu obchodného tajomstva.

V českej právnej úprave sa ďalej stretávame aj s pojmom dôverné informácie, ktorý sa takmer vôbec nelíši od našej úpravy tohto pojmu.

4.4.3 Vznik a zánik obchodného tajomstva

Vznik obchodného tajomstva je viazaný na to, aby boli splnené všetky definičné znaky. Ako aj v našej legislatíve platí, všetky znaky musia byť splnené kumulatívne. Ani v Českej republike nie je vznik obchodného tajomstva podmienený akejkoľvek registrácií ako

⁷²Zákon č. 89/2012 Sb (občiansky zákoník) §504

⁷³ČADA, K. In: HORÁČEK, R., ČADA, K., HAJN, P., 2017 s.305

pri iných inštitútoch (patenty, ochranné známky).

Ak však nastane situácia že jeden zo znakov sa stratí dochádza k zániku obchodného tajomstva. Najčastejším prípadom je neaktuálnosť informácia alebo situácia, že skutočnosti ktoré tvoria obchodné tajomstvo sú bežne dostupné.

4.4.4 Znaký obchodného tajomstva

Definícia pojmu obchodné tajomstvo je veľmi podobná ako na Slovensku. Tak isto ako v našom prípade obchodné tajomstvo musí spĺňať viacero znakov. Pri absencii čo i len jedného znaku nemôžeme hovoriť o obchodnom tajomstve. Podľa definície z českej legislatívy musí byť splnených všetkých 6 znakov obchodného tajomstva:

a) konkurenčná významnosť- oproti predošlej úprave došlo k určitému zovšeobecneniu tohto znaku. V predošlej špecifikácii na „*skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy*“⁷⁴ nastala zmena kedy sa tieto skutočnosti pomenovali ako konkurenčne významné. Tieto skutočnosti tak odrážajú najdôležitejší znak obchodného tajomstva a to je konkurenčná výhoda. Jedná sa o také skutočnosti, ktoré odzrkadľujú súťažnú výhodu pre majiteľa. Z tohto vyplýva, že majiteľ obchodného tajomstva ma oveľa širšie spektrum možností, čo môže pod obchodné tajomstvo zaradiť.

b) určiteľnosť - ďalším znakom je určiteľnosť konkurenčne významných skutočností. Jedná sa o požiadavku, aby skutočnosti boli objektívne vnímateľné a mohli sme ich vnímať pomocou zmyslov.

S pojmom určiteľnosť sa spája aj prevoditeľnosť. Nie je možné prevádzať niečo čo nie je dostatočne určito opísané a identifikované.

c) ocniteľnosť – v tomto znaku môžeme vidieť ďalšiu zmenu oproti predchádzajúcemu obchodnému zákonníku. V predošlých prípadoch malo mať tajomstvo aspoň potenciálnu materiálnu alebo nemateriálnu hodnotu. V občianskom zákonníku Českej republiky sa požaduje aby skutočnosti bolo možné vyčíslit' v peňažnej hodnote.

⁷⁴Zákon 513/1992 obchodní zákoník §17

d) skutočnosti nie sú bežne dostupné - tento znak je takisto ako v našej právnej úprave najdôležitejší a kľúčový. Z tohto znaku vyplýva, že všetky informácie ktoré sú bežne dostupné a postupy a kroky ktoré sú štandardne využívané nemôžeme považovať za obchodné tajomstvo.

e) skutočnosti majú súvislosť s podnikom – na úvod si môžeme opísať čo v českej legislatíve považujeme za podnik (závod) - „*soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu.*“⁷⁵

Skutočnosti, ktoré tvoria obchodné tajomstvo nemusia byť priamo súčasťou podniku ale musia s ním len súvisieť. Príkladom môžu byť postupy pri tvorbe logistiky alebo distribučne cesty ktoré nie je možné zaradiť medzi imanie podniku.

f) zaistenie utajenia- posledným znakom obchodného tajomstva v českej legislatíve je to, aby skutočnosť bola strážená a poriadne utajená. V praxi samozrejme nestačí len vôľa podnikateľa utajovať informácie. Tak isto ako u nás sa podnikateľ snaží využiť všetky prostriedky na ochranu či už organizačné alebo zmluvné.

4.4.5 Ochrana obchodného tajomstva v Českej republike

Česká legislatíva (Občiansky zákonník) poskytuje majiteľom obchodného tajomstva dva typy ochrany. Prvou je absolútna ochrana, ktorá je zahrnutá v §504 a druhou je relatívna (§2988 a §2989). Pod pojmom absolútna ochrana si môžeme predstaviť všetky ohrozenia a porušenia obchodného tajomstva, naopak pod relatívnou ochranou chápeme porušenie v rámci hospodárskej súťaže.

Medzi špeciálne skutkové podstaty nekalej súťaže patri aj samotné porušenie obchodného tajomstva. Podľa §2985 Občianskeho zákonníka : „*Porušením obchodního tajemství je jednání, jímž jednající jiné osobě neoprávněně sdělí, zpřístupní, pro sebe nebo pro jiného využije obchodní tajemství, které může být využito v soutěži a o němž se dověděl*

⁷⁵Zákon č. 89/2012 Sb (občiansky zákonník) §502

a) tím, že mu tajemství bylo svěřeno nebo jinak se stalo přístupným na základě jeho pracovního poměru k soutěžiteli nebo na základě jiného vztahu k němu, popřípadě v rámci výkonu funkce, k níž byl soudem nebo jiným orgánem povolán, nebo

b) vlastním nebo cizím jednáním přičícím se zákonu.“⁷⁶

Ak by sme mali brať do úvahy nástroje ochrany pri porušovaní obchodného tajomstva nenájdeme množstvo rozdielov medzi našimi právnymi úpravami a tými českými. Keďže porušenie obchodného tajomstva pokladáme za nekalú súťaž môže majiteľ obchodného tajomstva požadovať od rušiteľa aby sa nekalej súťaže zdržal alebo odstránil závažný stav. Ďalej môže požadovať primerané zadosťučinenie, náhradu škody alebo vydanie bezdôvodného obohatenia. Všetky typy týchto žalôb sa vyskytujú aj v našich právnych úpravách a ich aplikovanie sa nelíši.

Ďalším prostriedkom môže byť aj svojpomocné opatrenie. Pod týmto pojmom chápeme nutnú obranu, zásah orgánu verejnej moci. Podľa ďalších ustanovení je možné využiť aj zverejňovanie rozsudkov na náklady rušiteľa a predbežné opatrenia, ktoré sú takisto ako aj u nás najčastejším prostriedkom práve kvôli flexibilitate.

4.4.6 Vplyv smernice Európskej únie na českú legislatívu

Tak isto ako aj my aj Česká republika musela prijať smernicu Európskej únie, ktorá sa venuje ochrane know-how obchodných informácií a obchodného tajomstva. Táto smernica bola uverejnená 8. júla 2016 a všetky členské štáty mali povinnosť prijať túto smernicu do svojej legislatívy do dvoch rokov. Hlavnou príčinou vydania tejto smernice bola podpora konkurencieschopnosti a ochrana obchodného tajomstva ktorá prispieva k stabilizácii vnútorného trhu. Česká republika implementovala túto smernicu 9.6.2018. Ako sme sa dočítali v dôvodovej správe úpravy sa budú týkať informácií z čl. 12, 13, 14 smernice, a tie obsahujú úpravu súdnych rozhodnutí, nápravných opatrení a náhrady škody.

⁷⁶Zákon č. 89/2012 Sb (občiansky zákoník) §2985

Jedná sa tak o rozšírenie právnych prostriedkov ochrany proti porušeniu obchodného tajomstva. Podľa autora Čady v českej legislatíve je potrebné zaviesť viacero zmien aby boli v súlade s nariadenou smernicou. Predovšetkým sa jedná o zavedenie zákonných licencií k využitiu obchodného tajomstva, skrátenia lehoty premlčania (6 rokov je najvyššia lehota) a zavedenie účinnej ochrany obchodného tajomstva v rámci súdneho konania.⁷⁷

4.5 Diskusia

Vo výsledkoch mojej diplomovej práce sme mohli vidieť, ako sa chrániť pred vyzradením alebo zneužitím obchodného tajomstva. Podľa výskumu, ktorým sme zisťovali všetky prostriedky na ochranu obchodného tajomstva sme prišli na viacero zistení. Jedným z nich je aj lepšia vymožitelnosť práv pri sporoch o obchodné tajomstvo. Hlavným faktorom je zavedenie smernice a zavedenie osobitných právnych prostriedkov do praxe. Podnikatelia tak majú oveľa flexibilnejšiu cestu k tomu, aby sa mohli domáhať náhrady škody. Túto smernicu hodnotím za veľmi prospešnú a tak isto nápomocnú. Počas dlhej doby vymáhanie práv pri spomínaných sporoch bolo veľmi zdĺhavé avšak osobitné prostriedky napomohli k značnému zrýchleniu procesov. Oproti nedávnej minulosti tak nastal výrazný posun. Môžeme prehlásiť, že zadefinovanie právnej ochrany obchodného tajomstva je jasné a vymožitelné.

V dnešnej dobe je veľmi dôležité chrániť si jednu zo svojich konkurenčných výhod a preto túto problematiku považujem za veľmi dôležitú a do nedávna sa jej venovala len veľmi malá pozornosť. Podľa zistených údajov z minulých období sme mohli vidieť že v roku 2014 bolo každá 4 firma v spore o obchodné tajomstvo.

Práve kvôli týmto číslam sa EÚ rozhodla zaviesť smernicu. Aj z tohto hľadiska môže byť moja práca nápomocná a informačná ako sa chrániť. Avšak dôležitým zreteľom je aby sme naozaj hovorili o obchodnom tajomstve musia byť splnené pojmové znaky, ktoré sú uvedené v obchodnom zákonníku. Práve kvôli tomu sme v teoretickej časti opisovali obchodné tajomstvo ako pojem ale aj ako súčasť iných inštitútov.

Dôležitým zistením, ktoré som pomocou diplomovej práce zistil je teda pojem obchodné tajomstvo a jeho charakteristika a čo všetko musíme splniť aby sa o samotne

⁷⁷SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY EÚ 2016/943 z 8.júna 2016

obchodné tajomstvo jednalo. Ak sme si vytýčili cieľ objasniť pojem tak si myslím, že v časti súčasný stav danej problematiky je každému jasné čo je obchodné tajomstvo a aké znaky musí spĺňať.

Ďalším cieľom bolo rozobrať rozdiely medzi Českou republikou a Slovenskou a ich právnou úpravou. Zistili sme, že sa jedná o veľmi podobné poňatie ako aj u nás. U našich západných susedov je tak isto 6 základných pojmových znakov, bez ktorých nemôžeme hovoriť o obchodnom tajomstve tak isto vznik a zánik obchodného tajomstva je rovnaký. Podobne to je aj s prijatím smernice, ktorá je samozrejme platná pre všetky členské štáty Európskej Únie. Tým pádom sa aj v Českej Republike zaviedli osobitné právne prostriedky. Keďže máme spoločnú históriu a do roku 1993 sme používali rovnaké zákony (boli sme jeden štát) rozdiely sú absolútne minimálne.

Záver

V mojej diplomovej práci sme sa sústredili najmä na oboznámenie čitateľa s pojmom obchodné tajomstvo. Snahou bolo, aby sme čitateľa uviedli do problematiky. Ďalším cieľom bolo aby sa čitateľ po prečítaní práce dokázal bez problémov orientovať v danej problematike. Chceli sme poukázať na to, čo sa pod pojmom obchodné tajomstvo skrýva, aké znaky musí splniť pojem obchodné tajomstvo, aby sme tak naozaj o ňom mohli hovoriť, ale aj samotný historický vývoj pojmu obchodné tajomstvo. Toto všetko sme obsiahli v prvej kapitole, ktorá rozoberala súčasný stav danej problematiky.

V druhej kapitole sme si určili hlavný cieľ a tak isto aj čiastkové ciele, ktoré podľa môjho názoru boli splnené a tým pádom sme splnili účel spracovania témy.

Jedným z cieľov bolo oboznámiť čitateľa s právnymi prostriedkami, ktoré môže využiť pri ochrane obchodného tajomstva. Objasnenie tejto problematiky sme vložili do časti výsledky práce, kde opisujeme všetky prostriedky ochrany pred zneužitím dôležitých informácií. V práci sme nevyužili žiadny výskum, ale teoreticky sme objasnili ekonomické a právne aspekty obchodného tajomstva. Dôležitým zdrojom pri čerpaní informácií, ktoré sme vložili do praktickej časti bola aj smernica, ktorá určila zmeny v Obchodnom zákonníku a najmä zavedenie nových pojmov v súvislosti s obchodným tajomstvom. Tému sme spracovali skôr z teoretického hľadiska a snažili sme sa poukázať, či už na dopad na podniky týkajúci sa zmeny v obchodnom zákonníku alebo na prostriedky, ktoré môžu podnikatelia využiť pri ochrane.

Spracovanie témy bolo pre mňa ako študenta Ekonomickej univerzity mierne náročné. Aj napriek tomu, že sme čerpali najmä zo zákonov a z rôznych právnických literatúr, či rozsudkov si myslím, že samotná téma je veľmi zaujímavá a pútavá pre čitateľa.

Pri spracovaní tejto problematiky môžeme dospieť k názoru, že podnikanie so sebou prináša množstvo rizík a jedným z nich je aj zneužitie obchodného tajomstva. V dnešnej dobe sú firmy ochotné podniknúť akékoľvek kroky, aby sa dostali k informáciám, ktoré by mohli tvoriť konkurenčnú výhodu. Hodnota obchodného tajomstva je z tohto dôvodu veľmi vysoká a je potrebné urobiť všetky náležitosti k ochrane. Podnikatelia by mali vedieť ako sa chrániť proti nekalým praktikám. Pri vyzradení obchodného tajomstva môže spoločnosť utrpieť veľké škody, a najmä môže stratiť vedúce postavenie na trhu.

Riziká, ktoré sú spojené so zneužitím tu jednoducho sú a naďalej budú denným problémom podnikateľov. Tieto riziká sa nikdy nedajú odstrániť, ale je možné ich zmenšiť a preventívne sa pred nimi chrániť. Samotná vôľa podnikateľa ochrániť dôverné informácie musí byť značne vysoká. Určitým prínosom k informovanosti by mohla byť vyššia dostupnosť právnickej literatúry, ktorá by sa venovala obchodnému tajomstvu.

Zoznam použitej literatúry

Knižné publikácie

- [1] ČADA, K. In: HORÁČEK, R., ČADA, K., HAJN, P., 2017
- [2] JEŽEK, J.: *Kurs obchodního práva*. 4 vydání. Praha : C.H.Beck, 2004. s. 590. ISBN 978-80-7179-583-4
- [3] KROPAJ, M., HOLUB, D., VETERNÍKOVÁ, M. a kol.: *Základy práva duševného vlastníctva pre ekonómov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017. s. 188-190. ISBN 978-80-8168-706-8
- [4] Pelikánová, I. *Konkurenční doložky ve smlouvách- Evropské právo. PPP- právní praxe v podnikání*. 1997
- [5] SKÁLA, K.: *Nekalá soutěž : Její podstata a stíhání podle zákona ze dne 15. července 1927, č. 111 Sb. Z. A N*. Praha : Praetor, 1927.
- [6] VOZÁR, J.: *Právo proti nekalej súťaži*. Bratislava : Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2013. ISBN 978-80-2241-272-8
- [7] ŠKRINÁR, A.: *Novela Obchodného zákonníka od 8.11.2017 a 1.1.2018*. ISBN: 9788073803650
- [8] ŠTENGLOVÁ, I., DRÁPAL, L., PÚRY, F., KORBEL, F.: *Obchodní tajemství – praktická příručka*. Praha : Vydavatelstvo Linde. 2005, s. ISBN 80-7201-559-1
- [9] ORGONÁŠ, J., ŠÉTAFFY, J., RAK, P.: *Kompendium franchisingu*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017. 184 s. ISBN 978-80-7552-853-7
- [10] VOJČÍK, P., MIŠČÍKOVÁ R.: *Základy práva duševného vlastníctva*. Košice : TYPOPRESS, 2004. s. 298. ISBN 80-89089-22-4
- [11] Vyparina, S., *Ohrozenie alebo porušenie obchodného tajomstva*, Justičná revue: ročník 54, 2002

Legislatíva

- [12] Občiansky zákonník §420
- [13] Občiansky zákonník §451
- [14] Občiansky zákonník §458
- [15] ROZSUDOK NRSR z 22.8.2013 sp. zn. 3co/454/2013
- [16] Zákon č. 140/1961 Zb., trestný zákon, v znení neskorších predpisov, § 89 odsek 11
- [17] Zákon č. 140/1961 Zb., trestný zákon, v znení neskorších predpisov, § 149

- [18] Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 17
- [19] Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 51
- [20] Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 44
- [21] Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, § 53
- [22] Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, §269
- [23] Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, §271
- [24] Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, §508-518
- [25] Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, §672
- [26] Zákon 311/2001 Z.z. §81
- [27] Zákon 100/1996 o ochrane štátneho tajomstva
- [28] Zákon 563/2009 Z.z. §11
- [29] Zákon č.40/1964 Zb. §5
- [30] Zákon č. 89/2012 Sb (občiansky zákoník) §504
- [31] Zákon č. 89/2012 Sb (občiansky zákoník) §502
- [32] Zákon č. 89/2012 Sb (občiansky zákoník) §2985
- [33] Ústava SR čl. 22

Internetové zdroje

- [34] Obecný zákoník občanský č. 946/1811 ř.z. Dostupné na internete: < <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-cument.seam?documentId=onrf6mjygeyv6ojugyxhazrrgm3teljq>
- [35] Císařský patent č. 227/1859 ř.z. Dostupné na internete: <<https://www.praha1.cz/cps/media/ASE14.pdf>>
- [36] ŠKRINÁR, A.: *Novela Obchodného zákonníka od 8.11.2017 a 1.1.2018*. Dostupné na internete: https://www.vdu.sk/33/novela-obchodneho-zakonnika-od-8-11-2017-a-1-1-2018-uniqueiduchxzASYZNBZPksWr5xNIHBPxK_ntMY5fDdWQbjTgjE/?fbclid=IwAR0-75mAD0q1JJ9SrI12qAKxl82EevHn1S89r6UxohCKLGtC1dCm80Q45bE
- [37] Zmluva o mlčanlivosti – VZOR. In : *X právo*. [online] Dostupné na internete: <https://xpravo.eu/zmluva-o-mlcanlivosti-vzor/?fbclid=IwAR0mXtGpBiw1ZLZncTVRLZdo_hqUQnRzETilGusE9IY-y7emt6F_2IfoanU>

- [38] Európsky kódex etiky franchisingu. Dostupné na internete: <https://franchising.sk/abc-franchisingu/1766/europsky-kodex-etiky-franchisingu/>
- [39] Povinnosti vyplývajúce z pracovného pomeru. Dostupné na internete : <https://hnonline.sk/expert/113927-povinnosti-vyplývajúce-z-pracovneho-pomeru>
- [40] Bankové tajomstvo- komu a čo môžeme prezradiť. Dostupné na internete: <https://www.investujeme.sk/clanky/bankove-tajomstvo-komu-a-co-mozu-banky-prezradit/>
- [41] Management mania – o čom je licencia. Dostupné na internete: <https://www.managementmania.com/sk/licencia>
- [42] Ochrana obchodného tajomstva. Dostupné na internete: <https://www.epravo.sk/top/clanky/chranite-si-svoje-obchodne-tajomstva-co-je-obchodne-tajomstvo-a-ako-ho-chranit-2921.html>
- [43] Predzmluvná zodpovednosť- Culpa in contrahendo. Dostupné na internete: <https://www.epravo.sk/top/clanky/predzmluvna-zodpovednost-culpa-in-contrahendo-4423.html>
- [44] Dohoda o konkurenčnej doložke. Dostupné na internete: <https://www.legito.sk/konkurencna-dolozka>
- [45] Spôsob súdnej ochrany obchodného tajomstva. Dostupné na internete: https://www.epravo.sk/top/clanky/sposoby-sudnej-ochrany-obchodneho-tajomstva-4411.html?fbclid=IwAR1jsrTcu2pkxW9OWTIW0b607urhfXhnfBvx1b8CkG6B00eHqcJnLvV-_Lg
- [46] ¹Dôvodová správa NRSR. Dostupné na internete: <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&ZakZborID=13&CisObdobia=7&CPT=704>